

HS BREV TILL HA

1926

5.1.	1 s.	16.7.	1 s.
24.1.	1 s.	18.7.	1 s.
29.1.	1 s.	29.7.	1 s.
4.2.	1 s.	7.8.	2 s.
6.2.	3 s.	10.8.	2 s.
20.2.	1 s.	20.8.	1 s.
13.3.	2 s.	28.8.	1 s.
20.3.	1 s.	4.9.	1 s.
1.4.	1 s.	13.9.	1 s.
3.4.	1 s.	17.9.	1 s.
13.4.	3 s.	25.9.	1 s.
21.4.	1 s.	3.10.	1 s.
25.4.	1 s.	10.10.	1 s.
1.5.	2 s.	16.10.	1 s.
12.5.	1 s.	25.10.	1 s.
17.5.	1 s.	31.10.	1 s.
22.5.	1 s.	11.11.	1 s.
28.5.	2 s.	20.11.	1 s.
11.6.	1 s.	18.11.	1 s.
22.6.	2 s.	28.11.	1 s.
		5.12.	1 s.
		14.12.	1 s.
		18.12.	1 s.
		26.12.	2 s.

(5-I-1926 och 16-I-1926)

Einar,
Trettondagsafton - jag vill tro allt är bra där uppe.
Nu har jag läst "les copains" - jag har skrattat åt rysligheter, enkla naturliga saker - Rabelais
Men där finns något nytt, fint - inte stämning som den var förr, men förhållandet mellan människan och tingen, något osynligt, känt. Jag har inte ord, är det radion?
Det är tillståndet att vara en på en väg, eller att vara två som röra sig framåt, sedan 7 som gå i en mörknande skog. Bära en kvinna i boken, en värdshusvärdinna, ryslig, ryslig. Hennes hängande bröst, som mjölsäckar, hennes figur, hennes enkla ord, rysligt. Inte alls oanständigt. Tack för boken och glädjen. Nu frestar "Ariel", fin romantik. Men Hanna har givit en bok och jag vill läsa den först och tala med henne om den. "Sous le ciel de Rome" av Albart Besnard.
"Mosaik" lästes före jul, så fin i naturskildring, eller givande - och ändå blir det något litet fattigt, tunnt, hos människan, hos honom, - för mig - . Tomas Indal har jag tyckt om förr, men nu ej hunnit läsa.
Edit Södergran tyckte jag om.

16 de

Det är gott att veta Ni alla äro 'sains et saufs' hemma - jag tyckte det var vågat.
Och tänk vad Bengt har roligt med julklappar - och när man kan tala ren! Men, o, så kallt. Hyvinge 33, här 22 nyss.
Jag sänder en saga med l'A. som kom i dag - Moskvasamlingen! Det är några underbara v. Gogh! Degas, Cézanne - en är en Giotto - en ljus kvinna av Gauguin, en fin Matisse - har bara sett flyktigt än -
Nu har jag inte mer utklipp av Hgr. Olsson, har nog prenumererat på Sv. Pressen men får, misstag?, H.bl. i stället. En anmäld bok om Indien gav att tänka på - men aldrig skulle jag hinna läsa den.
Läste i ditt brev "vi tyckte utesägligt alla om Jenny" - kunde ej gå in på det - ser efter, det var "illa om Jenny". Jag har tyckt illa och inte läst Kristin Lauransdotter - kanske kan jag engång läsa den sist utkomna. För, vart komma vi med det vi vill - Dina stockjunkare tror jag på.
Det är fakiren jag målar - som en gammal apa är han ibland, och så en fin aristokrat. Ursprunglig som före Adam - och så ställer han upp en tavla så att han ser den från sin plats, är tyst, men dragen bli fina. Han har aldrig sett en conaisseur. Det är väl futurism sade han om "vägarna". Han har kört sitt lass till kvarn på Sjunby, jag berättade att farbror Tomas Adlercreutz spelade zittra och lagade pärtkorgar framför tidig vinterbrasa - "han hade bondeinstinkter" sade B.
En som bara grävt i mullen, och rest sig upp och blivit - en drömmare. Och girig sägs det.
Jag har fred - om jag nu kunde måla.
Ann-Marie kom. Kommer hon någonstads med allt det hon gör? Kommer jag? Hälsningar.
Helene.

Einar,

En kall söndag, med fin snö som yr.

När ögonen blev litet bättre har jag försökt med finska - var bokstav måste jag stirra på, man kan ju aldrig gissa ett ord - men nu måste jag åter vänta litet.

Och där är det om modärn konst som frestar förfärligt - jag har sett vilka du talar om, och läst företalet. En är där som inte är värd det - men tack! Gallén var underbar att att (sic!) läsa och se det stärkte - så mycket stöd jag behöver - 'Dödens blomma' 'Mannen vid spisel'n' främst, 'Bågskytten' och 'Brodermördarn' vad är det ej för oss nu! Du hade ej sett sjelv ännu, jag sänder den snart.

Sista söndags modell - och sedan dess ögonen sjuka, smärtor, det bränner, De är nu bättre - och kanske mognar bilden för mig. Jag har förklarat futurism så - världen vill tydligt se vad det föreställer, målarn vill något mer, han vill harmoni mellan färgytor, eller linjer. Futuristen vill harmonin, utan att bry sig om om det föreställer, liknar, just den människans, saken. -

Jag har läst Hannas bok Albert Bernard 'Om Rom'. Först tycker han kubism är en vågdal i konsten, ur vilken den kan uppstå förnyad, frisk, - efter vilan. Men några bra saker, "gammalt italienskt måleri är ofta målade skulptur." Norden är färgen. Han De kan gå tysta och förstämde i ett galleri, så ser han ett flamländskt porträtt av en blek, degenererad, ung man, i rosenröd tröja - det är något så personligt att de få plötsligt mycket att säga varann, de få liv igen. Men sedan är boken bara om fina bekantskaper, akademier, krig -----

Till jul fick jag Lilli v. Arnims foto, fin - nu har jag fått, i går, hennes systems med tre barn - det är så ovanligt bra i grupp - man ville lyfta det klippta håret, på dem alla, som man lyfter dockperuker. Du får se när du kommer. När kommer du ned? Nu är här så kallt, utan Nordens gnistrande skönhet, men sipptiden?

En kvinna måste vara husmor med - fråga Tyra - man skall känna, måla, stå mot världen, -- försörja huset - och lappa allt. Nu har jag köpt sommargardiner, som stå mot sol, för sovrummet, har köpt lakanlärft - Och allt blir billigast om man tager från Stockmann, H.fors.. 9 mk. billigare än jag räknat, och frakten fri.

Ann-Marie var här, söt och klok, och svag, tror jag. Hon satt inne i sin farmors rum en vecka. Det måste vara ljuvligt att vara bara en sak - bara sitta och spinna t.ex. Min mormor var så harmonisk, fin. Hon vävde spann och trodde på sin man - så lugn.

Helene

Härnäst skall jag sätta frimärkna* så som Elsa Dovlette sätter dem.

* [sic!]

29/1 -26 (postkort)

K.E.

Synd om liten B. och synd om Er. Men tala alltid om sorgen den passar för mig att dela. Måtte allt vara bra!
Jag tyckte om en Courbet, så där vid första blicken, tyckte inte om en gubbe av Picasso, men om Matisse pojkar. Cézanne, endel v. Gogh. Där är intet att svara på i mina brev tänk bara på B. Sista veckan sjuka ögon, denna vecka brev med döds-
aningar från Hyv. allt tager på, men min tavla lockar som förr - ännu mer, något får jag väl ut - . Nu ett förslag att sända tavlor till Sverige för försäljning privat - har intet.
H.

Kallt.

Einar,

När skrev jag sist? Dagarna gå så enformigt lika, man vet ej av tid. - Och nu är det sol igen! Nu skall jag säga, vad jag tänker om l'Amour, omslaget ger en lust att lägga bort den. En gammal gotisk bokstav kunde gå an, men denna är "mekanisk" som du säger.

Och innehållet - det intresserar, det är för mig en frisk dryck jag behöver -

Matisse var dekorativ, elegant, ännu inte batik. Han, och den stora tröttheten i samhället, ha väl mycket av modärn tomhet på sitt samvete - man orkar ej fördjupa sig. Vad ensamheten ändå är god.

v. Gogh tyckte jag med så illa om, ett kvinnoporträtt och några landskap. Man frågade sig om G. var humorist i den unge mannens porträtt - som "en lantbruksinspektör" var det - men det låg nog bara hos modellen. Courbets tak och berglinjer tog mig genast - jag tycket t.o.m. om damen i hängmatta, fast hon var så fullt målad.

Carots kvinnor tyckte jag först mycket om, blev sen rädd det var romantiken i dem som tog mig - men den ljusas huvud och den mörkas hand, arm, kläder, var nog vackra.

Cézannes kvinnor var vackra, kanske för skickliga, och ett litet landskap stämningfullt utan att jag vet vad det var.

Om hans vackra stilleben står att det ena var överarbetat och praktfullt (x), det andra lätt, fort gjort. Manet's blommor så tunna.

Det är nog vackert med överarbetat och mäktigt, man har satt allt man kan ge i det. Det jag nu gör vill jag hålla länge - lägga till, och till.

Tager visst nu snart en annan modell medan det vilar, torkar - jag har förstört ofta ren med påmålning - ögonen måste vila från det. Satte den kvalmigt gröna fonden på i dag igen

En kvinna kan aldrig bli något helt - skall alltid sy, lappa, hålla hop ett hem. Mitt är så gammalt, faller sönder.

Vågar så sällan se på mannen jg målar, för då skrapar jag ut. Läste Heloises andra passionerade brev, om huru hon inte kan ångra. "Ditt brev sönderfaller, så vidt jag minns, i fyra avdelningar" svarar han - vad det allt är verkligt. Det behövs så mycket tålmod att läsa den.

5 te

Blåsten, stormen, har länge dragit tungt mäktigt längs Perspektivet det ger ångest när man är så svag - vad jag tyckte om storm förr! Det är den hårda månaden nu, ett hårt obarmhärtigt ljus faller på allt svagt, förfallet, och på en sorger -- Sedan kommer våren. - Jag är glad över dina brev, tacksam. Kanske har du gott av en vilans tid nu. "Allt tjänar oss till det bästa" - Abelard. -- Jag har grubblat så mycket, tänkt, förr - nu låter jag tiden glida, tager bara emot allt. Gammal - eller ung? Jag är så svag. Ville ha en blond modell, en ljusfläck! Hälsningar till T. o. Bengt.

Helene

Är du ej rädd om ett barn ej kan styra sig sjelv lyda! Inte är jag ledsen för ex-libris. - 'Körsbärsträdet' o.a. ligga på mitt bord, så roligt.

(x) mäktigt i dunkla färger.

(6.2.1926)

E.

Hade tänkt skriva vad jag tänkt, eller känt, ty jag tänker ju aldrig, om 'Ariel'.

En blond, charmant, ung man - där är intet om diktning i boken - med de renaste (i hans tycke) åsigheter som alltid predikas. Han går över samhället som en apostel för frihet, tolerans, fritt äktenskap, m.m., m.m., alltid över, god, giver ut sina och lånade pengar för vänner, lever ej på jorden. Alltid god och mild, men o, jag tror det var bättre att möta den egoistiske Byron som var rätt rå!

Shelley överges vid 17 år av sin förlovade, kusinen Harriet, som finner det för fantastiskt. Så ber en annan skön Harriet - de måste alltid vara sköna - honom enlevera sig och de gifta sig i Skottland. Familjen förskjuter, först senare kommer arvet. Men allt som är jordiskt och praktiskt tröttar honom, han seglar pappersbåtar, blåser såpbubblor, skriver i skogen under kullfallna träd, längtar i England till Italien, där till England.

Så älskar han Mary och enleverar henne. Överger Harriet som väntar ett barn, och är mycket förvånad att hans vänliga bevisföring inte gör henne glad. Där är intet bevis för hennes otrohet. Marys en syster, Clara, följer med i enleveringen, en annan syster dränker sig. Harriet förfaller, och dränker sig, hennes ena barn dör. Två av Shelleys barn med Mary dö. Sorg är ovärdig en filosof, "hon bör ej sörja barnen."

Nu vet jag varför jag ändå stått tvivlande inför det vackra poemet "På sorgens vida mörka sjö, där finns mången grönklädd ö." Olycklig är han nog.

Det finns alltid ett nytt vackert ansigte att älska, en själ att forma. Miss Hitchener, Emilia, svägerskan Clara, och Mrs Jane Williams den sista. Lika god mot de gamla.

De leva sist i Italien med paret Williams, i en villa. I nedre våningen slå vågorna in, i den övre en matsal och rum på sidorna. En kapten Trelawny, sjöman, intelligent, är där, beundras mycket av Byron och Shelley, ty de känna att han lever, de "bara dikta, för att trösta sig för att de inte leva." - Deras liv så här.

En framstående man vill göra Shelleys bekantskap, han bjudes till frukost, men Shelley dröjer. När de så sitta till bords uppenbarar sig en naken spenslig man men tång i håret o. drypande av saltvatten - han försöker hålla sig bakom jungfrun. "Men Shelley, hur kan du" säger hustrun, men det skulle hon inte ha sagt - Shelley överger tjänarinnans skydd upprörd över en orättvis beskyllning, kommer fram till bordet och försvarar sig Damerna dölja ansigtet i näsdukarna. - Han seglar ror, men fallen i vattnet rör han sig ej för att komma upp, i stormen gör han intet för att komma undan. Vad vill han!

Vännerna beställa en båt, så vacker, men farlig, - hustrurnas missnöje. Den skall en dag seglas från Livorno, då kommer en storm, olyckan.

De tre kvinnorna, Mary, Clara (som haft ett barn med Byron) och Mrs Jane Williams, bo sedan tillsammans, gråla om vem han älskat mest, och om kastruller.

Jane gifter sig med Shelleys skolkamrat Hogg men Mary vill ej gifta sig med Trelawny.

Det var nog intressant, men så litet om diktning.

(forts. till 6.2.1926)

7 febr.

Där var nyss ett tal av en Enckell, om konstnärers Pariserlängtan. Gallén som exempel på hemlandets livgivande kraft. Sannt. Men han glömmer att Gallén kom "färsk" från Paris då han målade Joukahainen, gjorde etsningarna, från eggande samliv med kamrater, från enbart konstatmosfär - han hade länge kraft men den tog slut, och fäderneslandet hade ej det att ge. Det är inte till förebilder vi längta det är till luften, ljuset friden där. Sen arbeta vi hemma en tid.

Och ny nyheten. En fru Rita Wikman - säljer eleganta toiletter, är tyska (x) - har tillskrivit mig. Hon har sympati för mitt arbete, och har nyss på en resa i Sverge mött en frk. Fanny Hjelm, miniatyrmålarinna, 70 år, som också hade sympati, och som föreslår jag skulle sända 8 - 10 tavlor till försäljning hos henne, en ville hon köpa sjelv, pris mellan 1000 - 4000 mk. Nåväl! hon kunde förtjäna litet om de bli sålda - de bli väl ej! Och om de bara försvinna på den vägen, så är det ändå en tavla placerad i Sverige, och det är huvudsaken för mig. Jag har bara en, Måns porträtt och en teckning, Dora, hård men i hennes karaktär. Jag följer min känsla i detta, om de göra allvar av saken. Det skulle sändas direkt till Sverge.

Kölden har tröttat hjärtat, som är svagt, här.

(x) bekant med Calonius o. fru Lodenius, en elev.

(Brevet fortsätter med ett nytt blad:)

7/2 -

Och så ett brev att svara på - Liten Bengt är frisk igen men svag - håll vakt. Låt liten få maltextrakt, ja, vad som helst! Håll vakt. Hälsa Tyra.

Och så har du tid att skriva om böcker.

Hemlängtan - till ens innerst egna - det får man, som Gallén. Du får nog längtan bort från Uleåborg. Kanske söker just längtan rätt på det man innerst är - det "väglösa" drager mist.

"Dödens blomma" är vacker.

Har nog en gång sett din Moskwabok, det är längesen.

Nu har jag ännu för lång tid att läsa här, får jag sedan säga när jag kan läsa mer. "Fru Marianne" har jag läst, och har sett Ernst Ahlgrén, 'Pengar' har jag inte läst - tror jag. Nu ligger här digra luntor med fin stil, och ögonen stå ej bi. Skall man läsa Whistlerboken.

Och så är jag mycket med Greco just nu, han är den hjälp nu liksom ett med mig.

Lilli v. Arnim och de fyra perukerna sänder jag i nästa 'l'Amour" du kommer nog ej hit ändå - de komma sen hit igen i ett bokpaket. Jag väntar otåligt l'A. Intet under Besnard, som var så för fint sällskap, inte hade tid fördjupa sig.

Elsa Dovlitte's bok var bättre mot slutet, där kom ändå en känsla. 'Divan' läser jag ej.

Jag ställer om mitt hus lakan sys - A.M. har lovat skicka prov på sofföverdrag ty solen bleker - intet kommer men hon satt ju med en influenzapatient här, hon är säkert sjuk. Och solen bleker, men solen är min tröst här - som den kommer, så skall allt komma, en god gåva!

Helene

(forts. till 6.2.1926)

(På en skild papperslapp följande:)

8 de.

Jag har målat i dag, vad det är roligt, men alla där' orkar jag inte -

Tomas Indal är ett konstverk - - så en Elsa D. är inting [sic!] med sina detaljer, och inte får man orientens kraft eller mystär.

Må nu väl där! Sänd intet än.

Det går åt Greco till, uttrycket hos modellen, - om jag nu fick axellinjen!

H.

20/2 (1926)

Einar,

Ett långt brev - tack! Jag tycker alltid du ger för mycket av din tid, men nog är jag glad.

Utom vänskap är det också en bildad mans tankar - jag behöver stöd - och behöver vara envis! sedan.

Tro ej 'Ariel' är onyttig, ledsam, mycket av Shelley är där i - och jag har ju alltid haft liten känsla av kyla, där, om han också var god, ädel, svärmisk. Vignetten är tecknad av Dethomas. (Ville Ni läsa Elsa Dovlette?) Lautrec's vän - kanske litet sensationslystnad hos förf..

Jag har börjat med din uppsats om de Modärna, det är roligt söka sig fram däri

Är också så glad du haft denna tid av glädje i naturen, det talar ur allt i dina brev.

Jag ville ej störa, ej prata mycket, då du har denna känsla. Här är något gott, det att mången dag är det en känsla av ro, känslan: jag får arbeta när jag vill, när lusten, förståendet av det jag vill, kommer - jag får gå lat och inom mig arbeta, jag får måla när jag vill. Mycket är vila, ty jag är trött och gammal, mycket är omsorg om ett så gammalt hus som faller sönder - men det andra finns där bakom. Har ej funnits sedan Frankrike.

Sen skissen men en man mot en älv! minns intet. Det de tycka mest om brukar inte vara av mig. Kan vara ändå.

Ville helst de ej skrev om mig nu, ville ha min ro. - Till Sverige ger jag ej mer än en målning och två färgteckningar - om det blir allvar av saken.

har du sett Stenman ej uttalar sig om de tyska - det skall ju bli en finsk exp. i Tyskland, och går väl ej an att klandra tyskt nu.

Stryk ut allt vad jag satt med blyerts i l'Amour.

Ann-Marie har hjälpt, och tagit många prov, och skaffat sofföverdrag -- men soffan är för stor, allt ser småblommigt ut på den. Jag blir så matt - och i dag skulle det räknas ut åt en väverska till kökshandukar!

I går var modellen 4 de gången här, för axellinjen bara - det börjar se ut som en rysk storfurste, ja inte med min vilja, jag ser det Grecoaktiga i uttrycket. Det blir nog bra till sist, säger han.

Så glad att Bengt är duktig, och du har ro i sinnet.

Den "fria kärleken" kan väl vara stor, när den intet begär, bara att älska. Har läst Heloises första passionerade brev just nu. Huru går det med Uleåborg - nej, jag brukar inte fråga - Hälsa Tyra.

Helene

Här är milt - man väntar på vår ---

Einar, här är ofta ensamt, ledsamt - böcker är mycket då. Vill du sedan en gång låna Erst [sic!] Ahlgrén, 'Pengar' Buchholz kan ej släcka min törst.

13/3 - (1926)

Einar,

Det är 'stöd', när någon förstår man behöver stöd och ändå gör det man måste göra. Jag gick genast du skrev det och målade den "sanna" gröna fonden brun - alla reflexer i rummet är bruna -. 10 gånger har jag målat grönt, brunt, grönt - nu får det vila länge - det skulle tagas en annan modell så länge, och var roligt tänka på en ny duk.

Var - vi ligga sedan 11 dagar i influenza, feber, hon var dålig. Först skötte jag henne, fick den så sjelv, och för mig är faran stor.

Stackars liten björn det var inte den som rev kon - en stor var det, som sover än i skogar.

Här är storm, alltid. I går afton blev himmeln röd, och det kom ett stort stormdrag som drog upp snö från gatorna, som eldslågor drog det kring himmel och jord. Men nu är åter sol, så mycket sol i rum, det är min läkare nu.

Sade jag redan om "de modärna" jag stavat igenom och nästan intet förstått! Men bilder var underbart vackra och det gör en gott att det talas, skrivs - om andra. Engström's var så vacker som förr, och tröstlös. Deberitz förstår jag inte riktigt, det är sanningen, och på Isakson har jag funderat mycket, för jag tycker denna vackra akt är tom till slut.

Överarbetat är vackert.

Lybeck! det var rysligt, och där är tidigare symptom på sådant - Tomas Indal har innehåll, den är stor.

(forts. till 13.3.1926)

(På en skild liten papperslapp följande:)

Här ha båda influenza, ögonen sjuka, febern bättre, hostan sämre.

Skickar Aroseniusalbumet med nästa 'l'Amour'.

Gubben går (en tecknad pil här - se bilden nedan).

Jag tycker om hästen i din tidning. och gumman

Skickar Arosenius -
Albumet med nästa
'l'Amour:
Gubben går ^{här}.
Jag tycker om hästen
i din tidning. ^{och gumman}

(20/III 1926, fragment)

Så går det när man tror sig gå fri en hel vinter i Helsingfors. Jag var på två begravningar och förkylde huvudet så jag fick reumatismen, snuvan och hostan, allt som det skall vara, men nu är det bättre så det går att arbeta igen -

Av det stora svenska besöket har jag varit alldeles oberörd; först och främst är det dyrt

---

15/3 du har mer berörts av besöket. Intendenten från Nationalmuseet Gauffin hade vid ett besök hos Stenman något rättfram frågat priset på en Sallinen Dina 'lökar, o.s.v. varpå Stenman med sin outgrundliga min svarade att de ej voro till salu. Två dagar senare anhöll han om att få skänka dem till Nationalmuseum (x). Så nu har Du en ringa början i Nationalmuseum, men god.

Vilka de andra voro vet Hanna, men hon är ej hemma nu, så det får jag skriva om härnäst, om Du ej läst om allt i tidningarna.

(x) Jag H.S. trodde det var till vårt Nationalmuseum

Magnus brev

1/4 (1926)

Einar,

Jag sänder en påskhälsning, och tackar för alla brev!

Är nog feberfri men ögonen litet sjuka och öronen, och svaghet.
Kan ej skriva.

Med nästa l'Amour kommer till Tyra något blommigt, mörkblått
på vitaktig grund, linne-bomullblandning. Om det blir förkläde
eller något annat får hon avgöra. Förlåt det inkorrekta i saken
- det är det A.M. köpt, som ej passar på soffan, är för små-
blommigt - jag delar åt Tyra Hanna och mig.

Har haft ett intensivt intresse för E.A.'s 'Pengar' - och det
är min avlägsna ungdomstid, åsigter och pannlugg.

Jag trodde aldrig försörjningsarbete skulle ersätta kärlek
- det tror hon väl inte heller.

B.Mörne är en sådan sympatisk man, men bäst "på en ö i Söderhavet,
där mitt hjärta är begravt."

Om Gallén mer - tack jag fick se - God påsk

Helene

3/4 (1926, postkort)

E.

Tack för utklipp o. brev i dag Jag kände det gott att bli nämnd, icke utvisad. Till 63 år har jag fått vänta - vad de gått åt de lökarna o.a., vad de tagit modet och skakat ens övertygelse då! Hafva tålamod!

Ännu sjuk, kan ej arbeta.

Och den vilda längtan att måla i Frankrike - jag har fått blod på tand. - Det är min första och enda tavla i Sverige. 'Arbeterskan' och en 'flicka med utslaget hår" såldes till en Donner i Sverge, nu är han bosatt i Helsingfors. I affären Wikman-Hjelm kom endast tystnad till svar. Och nu behöver jag ej den vägen. Återsänder M.B. utklipp med annat. Skall signera två gamla Celarossimålningar i påsk

Hälsningar.

H.

13/4 (1926)

Einar,

Du tror jag är tanklös, intet gör -

Jag tyckte inte om att tala om hur det är - 6 veckor har jag vakat, hon håller mig vaken med sin hosta. Ett tag, så tyst par minuter, så ett tag - natt efter natt - jag har förlorat mitt minne, hjärnan är slut. Jag kan ju inte gå, kan inte skaffa henne till sjukhus, och snart 3 år har hon alltid varit sjuk. I kyrka kan hon gå. Och jag städar arbetar och väntar. Man kan inte kasta ut en så sjuk och taga en annan Aldrig får en kvinna måla.

Var det något jag skulle säga - ja Gallén.

Hans bästa är sig likt och där var ett kvinnohuvud, så rent vackert, stort - och ett vackert barnhuvud, och en med rök - och andra.

Men vad är det för löst i hans manshuvuden, vad är det för hårt dilettantmässigt i tallar och i förfärliga banala saker. Har han gjort det?

O, att få åldras lös och flabbig och med en känsla ännu i något tag, men inte förstenas, mista känslan, och inte förstå.

I dag skulle äntligen en modell komma, jag har väntat den dagen sen före påsk - och hon kom ej. Här är förfärligt svårt med modeller, min tid anses utan värde.

Ja, Måns kom en dag, bara pratade med faster. Han har ett stipendium för studier i Sverige, en kort tid, reser först till vår festen i Uppsala Han sade Hanna res till Paris nu, och kommer hem med vännen P.Hult i juni. Hon roar sig bara.

Och Bengt växer är redan en talande och lyssnande varelse! Vad jag önskar dig Uleåborg, då du sjelv tyckes önska det - där är ju älven att se!

Dora skriver - där är något av verklighet nu, och alltid vackert om träd. I juni ha alla bekanta lovat komma. Jag vet inte huru det går mig.

Sista häftet av l'A. var bra tomt, eller jag hann ej se, och hade sjuka ögon.

Här är ett utklipp det är något av Rimbaud - Andjägaren - är nu det det nya.

Det är afton i mitt sovrum, grannarna prata, de äro väluppfosttrade människor, men zitttran har intet temperament - Himlen var röd nyss -

M. sade Hanna har intet temperament - "är hon dum" sade han engång. Hon är nog så klok, hon genomför, ingen har något inflytande. Håll modet uppe, Einar.

Helene

(Brevet fortsätter med ett nytt blad:)

Har läst Helois's 3 dje brev där hon skriver det hon vet behagar honom - det är mänskligt.

Över sin hand är man herre säger han, över sitt hjärta är ingen herre.

Jag läser gerna "Pengar" nu, men sänd ingen Gallén du sjelv skall läsa.

De ha lovat mig en Paul Bourget.

Ja, där var Whistler landskap som var som dina, ett i synnerhet. När är Bengts stora dag?

(forts. till 13.4.1926)

Jag har en ryslig lust sända något till Tyra, vet inte än om jag vågar.
Och där är en fin herre, det ger litet liv åt trakten!
Nu har jag stygn och lägger mig - o, vad jag ville måla nu.
Men solen gassar, gott.
Helene.

Väntar 'l' Amour de l'Art' Les Copains citeras ofta. Men den bör inte översättas till svenska, det blir för klumpigt.
Vet du varför de gå ut. En har trevat på en vind med tändstickor, och där hänga de bl.a. en karta där alla departement passade precis in i varandra med alla taggar, och i vart var ett svart, runt öga, en stad. Och de ögonen som hette Auvers och Issoires såg så elaka, onda ut - de belöt att hämnas, de dra' ut.

vargar i Ekenäs.

(På en skild papperslapp följande:)

I dagens tidning står att någon föreslagit mig, bl.a., till inval i Akademin! Jag föll igenom
Är det inte rysligt ~~-att-~~ om man blir Akademiker! sådant tar lusten att måla. Man ville emigrera - till till Söderhavsöar, till Afrika. Det är så okonstnärligt i Finland - och så klandra de Pariserlängtan!
Jag vill ha det enkelt, artistiskt - nu väntar jag en modejournal - jag vill tänka på vad som helst - inte Akademin.

(forts. till 13.4.1926)

(Följande utklipp bifogat till brevet, med texten:)

rätta övertygande kraften. Det hela skär på något sätt mot den för övrigt så sorgfälligt motiverade och logiska utvecklingsgången i romanen. Annars är intrycket av författarens ypperliga skildringskonst det allra bästa. „La pierre d'Horub" är trots sin trista pessimism en mycket sympatisk, vacker och osentimental bok. Men den tillhör alldeles säkert inte Duhamels starkaste verk.

Den unge Antoine klagar boken igenom över att ingen förstår honom, varken kamraterna eller de båda flickorna som älska honom. Själens obotliga ensamhet! I vilken skarp kontrast står inte Duhamels hjälte till hjältarna i hans ungdomsvän Jules Romaines roman „De sju stallbröderna" (Les copains), dessa verkligt moderna ynglingar av den nya generationen, som glatt sjungande cykla fram längs de soliga landsvägarna, oupplösligt förenade av en jublande känsla av trofast vänskap, andlig samhörighet, kollektivism!

ret 1905 och förmodligen deporterad. Detta abrupta slut på boken verkar onekligen i högsta grad romankonstruerat. Skildringen saknar här den

äre de unga B. af H.

Denna upplaga av 'les copains' är tillägnad ungdomsföreningarna i

äre de unga? Denna upplaga av 'les copains' är tillägnad ungdomsföreningarna i (texten fortsätter på baksidan:) Frankrike - som tackat honom för boken.

(postkort, enligt poststämpeln 21.IV.1926)

E.

Förstå mig rätt, jag vill nog fördjupa mig i en Daumier, Cézanne, en del Gogh, men inte alltid nya fördjupningar, inte alltid andra. Har sett mycket på Laprelo 'Dockorna', nu, tekniken. Ser var dag på dina, som ligga på bordet, fotografierna, och en sanning kommer inpå mig - du är tecknare, främst. - I dag sol, i dag en modell - och Seylla blommar i trädgården. Vad snön gått fort, det var bara tunn is under den i år, vi få en riktig 1 sta maj! Torsdag sätter H. sig på Capella. Jag säger intet annat till Måns än att jag känner henne så litet "det säga alla hans kamrater med" svarar han. M. har sitt stipendium för "unga vetenskapsmän" och har för resten bra med skoltimmar nu, försörjer sig.

Nej, Ann-Marie valde bara provet, som sol, lappen med en mörkblå blomma var nätt - men. I Italien var ett vithalkat rum med mörkblåblommiga gardiner mitt ideal. Detta på sidan av ett farstufönster!

H.

(Ca 25/4 1926)

Einar,

Du måste se till att jag nästan inte vet vad jag skriver, och glömmer det jag ville ha sagt. Det är nu 8 veckor hon hostat mig vaken så snart jag slumrat in - men varför tala om det.

Tack för långa brev - där är tungt med, i mjuk snö. Måtte allt gå bra.

Vad du skall sakna vidder, myrar - vad du har det vackert - men tungt.

Dimma här, sedan en lång tid, och modellen kan inte gå ut om det ej är sol - men hon är en intressant typ. Målat två dockor nu i grå dagar, de se så passionerade ut - en gång en grupp! Jag skall bara svara enkelt på ett par frågor. Nej, 'Lökarna' finns ej i fotografi, och ha nog rest dit redan. Det stod de underhandlade om flere inköp hos privatägare - av vad? av vem? det har ej varit mer om det: Pressen.

"Våra Kvinnor" har jag inte fått - fastän jag bjöd dem en cliché (x) av "gosse", men jag får ju här när jag vill.

Vet du jag tror allt detta läsande om sig sjelv dödar konstnären, han börjar reflektera i stället för taga mot intryck. Jag vill inte fördjupa mig i andra, nu, inte i l'Amour de l'Art, inte i något - vill måla bara.

Du har länge sagt Sallinen gått nedåt. Ungdomsfriskhet räcker ej evigt - nu tänker han kanske? Frans Hals drack, och målade vilt och bra. Jag har sagt detta förr.

Trots sjukdom längtar jag vilt, ut, från detta prat om mat, detta sopande - men tro ej jag bli lycklig om jag kastar den gamle ut, och en ung skulle behandla mig mycket värre.

Nu en glimt ljus där ute, de begrava igen, begrava alla dagar, klockor ringa, de leda gamla, gamla gummor efter kistan, prosten fick gå i dag med käpp, i går var det kalesch!

Om det blev sol och hon kom!

Jag har bjudit min stora franska bok, 'l'Imagerie populaire', åt dr. Okkonen, helt djervt, och han föreslår Univ.Bibl. - den avgick till påseende idag.

Ann-Marie var här, intet nytt hos henne, söt. I en kritik över E.Thesleff står hon är "fantasi" - jag tycker hon är estetik, det är hennes svaghet, så fin hon än är. Om det blev bättre tider! Hav det gott.

Helene

(x) fransk

(På en skild papperslapp följande:)

'Professorskan' har inte varit här än med målningar till signering - det är "Colarossi", far och son, från 1882.

Jag har sålt "Garveriet", en Ekenäsbild, här i Konsthandelns fönster, får en famm ved och en biltur i sommar för det.

Nu tittar sol fram Är det ej vackert när det smälter?

Helene

Jag satte upp 'norrskenet' men, o, mot de här väggarna, tog ned det igen.

1 maj (1926)

Einar,

Det är första maj, och jag fick ditt brev, det var dagens glädje! Här dammiga gator, karusellmusik - vad Bengt skulle ha roligt - barn och unga ute.

Jag har haft fredag och gjort rent i kontor, i rum, piskat mattor, för det ser hoppfullare ut med Olgas hälsa, och man börjar längta efter litet trevnad. Man är ändå inte glad - vad leva vi för - för vårt hem, vårt ensamma hem! nej, mera för människor. Och de behöva en ~~sej~~, bara helt litet. Så vill jag taga det grandet.

Konsten, är det konst - vi måla och få aldrig ut det vi känna. I ungdomen arbetade handen omedvetet, hjärnan tänkte inte precis färg - man ville göra så nu, och man är inte densamma, man gräver liksom så djupt.

Måndag kommer 'Sierskan' igen, en intressant modell, färgen fransk, uttrycket underligt. Magnus kommer i morgon.

Jag får ensamhetens ångest ibland - vilken ångest skulle inte sammansnöra hjärtat där ensam i vimlet, där Hanna nu snart svävar lätt. Ja, Magnus är rädd för 65 åren.

7de

Det har blivit fredag natt utan att jag märkt att tiden gått, för oro - ångest. Nu är det mycket bättre igen. Nu vill jag inte vänta till morgondagen med att skriva, brevet skall gå tidigt morgon bitti dag.

I dag målade jag. Om jag fick något färdigt! Har åter lust att måla.

Ja, Magnus var här - om han bara fick ha det bra. Hanna har rest.

Jag skall svara på ditt brev sedan, nu väntar sömnen.

Vet du jag förstår Matisse, jag har en så enkel, tom, studie med konturer - den måste fyllas i fonden med ornament, batik, för att vara något, som Matisse nu gör, den är inte lik de andra här, de bli alla bruna mot läderton, det är rummet! Hälsa B. som vattnas snön - snart l'A.

Helene

(forts. till 1.5.1926)

(Följande utklipp bifogat till brevet, med texten:)

Victor Chklovskis sentimentala resa.

(Forts. fr. 4:de sidan.)

samtalsämnen, men gör det så skickligt att det enda han behärras av, kärleken, alltid lyser fram mellan raderna. — „Det är en bok som är upplevad, uppriktig, allt för uppriktig måhända”, säger Vladimir Pozner i en uppsats om Chklovski i Les Nouvelles Littéraires.

Landsflykten kändes bitter för Chklovski. Men ännu bittrare var desillusionen:

„Jag skriver detta i Raivola (Finland), den 20 maj 1922. Jag ångrar visserligen inte att jag har älskat, ätit och betraktat solen — jag ångrar att jag har velat dirigera någonting under det att allting följde sin givna bana. Jag ångrar att jag har stridit i Galizien och vid Dnjepr, att jag har sysslat med pansarbilar i Petersburg. Jag har ingenting kunnat ändra. Och nu ser jag genom fönstret på våren som drar förbi, utan att bry mig om hurudant väder det skall bli i morgon, kanske därför att jag är en främling i landet, och jag tänker att det kanske är på det sättet som jag borde ha låtit revolutionen dra förbi.”

Det vilar en dov förtvivlan över de sista sidorna i Chklovskis bok. Han är en av de många ryska revolutionärer, vilkas illusioner krossats. De ha förlorat sina drömmar och de ha förlorat sin tro. De ädlaste bland dem har denna desillusion fört till döden.

Chklovski berättar själv om sin vän Alexander Blocks död, att den var mycket smärtsammare än den fusillierade Gumiljovs — ty Block dog av förtvivlan. Och nyligen skrev André Levinson i Comœdia om Sergej Jessenins självmord: Jessenin hängde sig av förtvivlan. Revolutionen, som dessa båda skaldar hade besjungit i strofer som alltid skola leva, hade urartat. De flesta ha dock resignerat. Så Alexej Tolstoj, som återvänt från exilen och börjat författa pjäser för regeringens teatrar. Så även Victor Chklovski, som numera bosatt sig i Moskva. De ha blivit likgiltiga, passiva — de sitta bakom sitt fönster och låta cyniskt alla de främmande vårarna dra förbi. Deras egen vår har ju i alla fall passerat.

Men ändå: „Man berättar att i guvernementet Saratov har vågen som blivit sådd året förut börjat gro. Så kommer även den nya ryska civilisationen att gro. Det är endast vi som äro förgångliga. Ryssland kommer att fortsätta”. Det bästa man sist och slutligen kan säga om Chklovski och hans kamrater är väl att de, liksom garnisonen i Toguinka, äro — ryska soldater helt enkelt.

R. A. H.

*Jag ångrar inte vad
jag strävat efter,
men jag har nått
intet. bara kraft.
Helene*

Jag ångrar inte vad jag strävat efter, men jag har nått intet, bara kraft. Helene

tisdag (12?-V-1926)

Einar,

Här är l'A. Jag tycker om Manet och två Renoir i bredd, och var och en är bäst i sitt första manér. I 'la serveuse' har Manet sökt återgå till det första, står där. Braque är ryslig - den påkörda grodan! Och le duc d'Orléans är lik Bäckman på något sätt --

Du säger din assistent nångång ville se en målning, kanske. Jag har en jag själv sätter litet värde på, men de målningarna brukar inte andra bry sig om. Den har mer färg än vanligt, men inte rå. När, om, han vill kan jag visa den. Jag strävar inte efter stort pris, mer efter gott hem för den. Ett par hastiga teckningar av barnhuvuden är för ytliga.

Stararne är tysta och har byggt, gräs och krusbärsbuskar helt litet gröna - fuktig kall väderlek.

Nej, man kan inte fördjupa sig alltid i andra. Damen jag nu målar intresserar mig - men en hel vecka har jag nu väntat henne förgäves - så går livet förbi. Hon är ändå värd uppföringar.

Stackars Marie Wiik ligger på sjukhus med avbrutet ben - 70 år. Jag har allt mina bekymmer här --

Nu har jag målat tavlan jag talade om, förr än jag sett Modigliani, den är målad under det sista året i Hyvinge och litet här sednaste höst. Den skickas i alla fall inte ut så snart, så det behövs ej svar nu.

Mätte våren vara kommen!

Helene.

Det är underligt skrämmande att jag 'önskar få Syskonen' tillbaka, och inte sannt, Ja, engång av Stenman.

Att du måste sända utklippet! tack.

17/5 (1926)

Kära Einar,
Varför tänker du på en gammal 'Sofia', varför är du så vänlig. Tack för allt - en vacker hortensia som skall stå många år vacker, som den förra. Den gör ateliern gladare. Och för Aaltonen - det är stor konst. Och den kan inte trötta, mer än egyptisk konst kan! Jag hade en glad Sofia! Där är underbara kvinnohuvuden, figurer - du skulle bara inte ge så mycket åt mig! Jag är glad det var så med boken - men blomman - giv ingenting som kostar, jag säger det så enkelt. Din tid är dyrbar och du ger den i brev, och vänskap! Sedan skall jag säga vad jag tyckte om först, och sen' när jag sett mer.

Ja, inte läsa mycket om sig sjelv, vara bunden av sitt eget, men få litet sympati. ---

I dag åter modell 4 de timmen på 2 månader. Det, och det ständiga vakandet - kl. 4 tager jag täcket och går ut i ateliern på soffan där det drager hemskt mellan fönstren -- det har tagit hjärtats kraft.

Men våren är underbar - ännu inga löv, det har varit för kallt, men staren satt i afton i lönnens topp och sjöng, det kom en annan och visslade med, när den rest, några pip, och det svarades från holken, från hemmet. Vet du, du har det vackert där, och nu* fick riktigt njuta av den i ro.

Jag önskar dig den underbaraste ro, det är det bästa jag nu kan önska.

Helene.

Nanny Westersträhle har givit mig Marguerite Audoux' nya bok "de la ville, au moulin" och så mycket ny sympati! - bara för att jag sagt henne sanningen om något i ungdomen.

(På ett skilt blad följande:)

Du skriver så vackert, så bra, om ens ensliga kamp - "få fram så gott sig göra låter" - så litet jag får fram! Men det är så gott att någon förstår, och man går till verket igen och skjuter åt sidan allt som binder - bara någon enkel sak kan hjälpa en - ett sannt enkelt ord. Du vet hur det är Men min "fördjupning" den är bara trötthet.

Vad det är sannt om Manet i l'A., han ville sen' bort från impressionismen - och jag som aldrig tyckt det var bra han gick till den! Jag tycker om Absintdrickaren och 'Tuilerierna'. Jag gick inte till impressionismen (x) - för att jag inte kunde, visst. Om man var 10 år yngre.

Farväl, god natt.

(x) jag såg dens friskhet men förstod inte dens värde. Kamraterna drog ditåt.

* kommer våren. Om du nu

pingstdag. (22?-V-1926)

Einar,

Har fått ditt brev om våren däruppe - jag önskar den ljuvlig och lång - så jag önskar -

Nu vill jag bara tala om två saker. Det är mig emot att du läser 'les Copains' på svenska -- allt måste ju bli grovt. Franskan har en fin innebörd i sina ord, huru vågade de än är. Men du måste ju få läsa den.

Och så illa det än är kan jag inte låta bli citera en annans ord om den: "Tack för boken jag tänker läsa den en gång till, den var vacker, färden genom sofvande byar och smutsiga värdshus - och Bénin's ensamma tågresa - det som är spirituellt i boken är ej så roligt - jag tycker esprit ej passar i vår tid - (Jag läser aldrig tidningar, jag visste intet om Ellis lökar, trodde först att någon hyacint fått en knopp.) (- ty jag är litet förkyld - jag sofde en natt i en tom praktvåning med min väninnas två barn - men jag fick ej sömn utan vandrade i månskenet ikring i de stora, tomma rummen det var så vackert att jag förkyldde mig)" Nu har jag låtit fresta mig av pappret framför mig - det var detta jag ville skriva: "Nu rivs det gamla gula huset och jag bor i en liten barnkammare och kommer ihåg spåmannen som sov på fyra vintunnor med bräden på - för ungefär så har jag det! (Copains) Det var bra att Elli trodde att jag skulle tycka om den." "Nu läser jag 'La brise au clair de lune' det gamla Kinas (1200) 10 Livres de Génie - en roman, med hög och underlig moral."

Det blev så långt.

Den andra saken är tavlorna. Hur kan du tro jag blir sårad att få dem tillbaka, det är ju ett val nästan som för äktenskapet, och två kan inte tycka lika, och jag håller den nog en tid om den ej passar där.

De tre små andra borde ej sändas, de är för att roa, eller bedröva, dig. Två ytliga en timmes verk - en modell som ej intresserat, för schweizisk - och en många års verk, där jag sökt och misslyckats. Jag tycker om mitt sökande i den, jag vet vad jag sökte.

Åska i natt, störtregn har slagit ned det blå pärlhyacintbandet och narcissbandet med knoppar, här framför mig just nu - det kommer åter de första tunga dropparna - och då tänker man alltid på Rimbaud!

Sänder en rulle i veckan. Om du hade det så ljuvligt som här. Men din vår är större och vidare, och vildare, ensligare - intet är väl som den våren.

Helene

När Måns berättar om sitt kottoris vitser, esprit, så tycker jag det är tråkigt det som står för hela världen - eller för den ensamme, vill jag ha.

24/5

Åter vakat två nätter nästan hela natten - så är det i tre år. Mitt förstånd tager slut och jag är inte snäll - men jag måste vänta och se.

Skulle jag tala om pris? Är 1.000 mycket för den stora -- de andra är ju ingenting -- 200 - 100.

28/5 -26 (samt 4/6 1926)

Einar,

Jag skulle säga vad jag tycker om Aaltonen, sedan det mognat för mig. Allt måste mogna, utom några första ögonblickets intryck. Jag tycker om nästan allt, allra mest om flicka i svart granit, utan hals. Också om den med hals. En vadande kvinna med mjuka linjer, och en knäböjande, en sittande som är egyptisk med men fått ett stänk av elegans.

Men engeln mot guldfond är den inte vackrast med! En kvinnoprofil med händer, Westerholm, en gosse med fiskar, rolig, - men inte Nurmi, inte romersk flicka, de mycket stiliserade mindre.

Hela boken är så vacker och bra att ha. Jag har inte läst den franska texten förrän jag säger detta. Tack för boken.

Maria Wiik skriver. 'Jag kommer att ligga hela sommarn fjettrad vid sjuksängen, men jag skall ej klaga ty jag har ingen värk numera då det håller på att växa ihop - - - Jag ligger och spanar efter solglintar i allt detta mörker - och de komma rikligt till mig i mänskors godhet och vänlighet - så nu herr Reuter som sände mig ett blommande rosenträd. Vill du skriva till honom att "jag sänder honom min innerliga tack! för blommorna som hämtade sommar in i sjukrummet!"

Allt så sorgligt, men oroa dig ej för det ekonomiska, Maries rika släkt har betalat hela ögonoperationen, och mer. Det är sorg nog ändå.

30/5

Ann-Marie var här i går - jag talade inte om rosenträdet, hur snäll du är, bara om den synliga ljusröda hortensian som gör mitt rum mjukare - inte om dina resplaner, eller om forstm. Töyry och tavlor - du får tala sjelv. Hon såg så trött ut, vi talade litet om hennes

4/6

giftermål - jag tänkte på de ensamma du talat om - ingen ung tänker den skall bli gammal. Hon ser ibland så sorgsen ut och vänder bort huvudet.

Hur visste du Westerträhle affären rörde kärlek, den gjorde det. Du förstår så bra, också annat än konst.

De av dina bekanta som var "tacksamma" var det väl för att de fått något, ej intet -- Gör icke bara resignation tomhet?!

En het dag efter åska störtregn i natt. Varje e.m. står en praktfull regnbåge i öster.

Trädgården prunkar i solgasset, det breda narcissbandet och grupper av vinröda tulpaner, äppelblom slår ut, och allt är övervuxet, kvävt, av ogräs som ingen rör och som blommor vackert maskros, en massa, gul, som kantar bäckar vanligen, primula. Det vilda är vackert.

Det blir i milt aftonljus jag målar mitt lilla landskap, men lövmassorna är inte utvecklade än.

Har fått 500 för det Sandelinska lilla porträttet, och får 450 för l'Imagérie av Universitetet.

Om jag skulle vara lättsinnig och få ett överdrag till min soffa igen - men det är också ett visst nöje att vara snål

(forts. till 28/5 1926)

och girig - och ett nöje att ha trevnad inne förrän man går från allt

Jag skall måla landskap, och sedan en ung flicka, alla som köpa vill ha en ung flicka! - Har läst Marguerite Audoux' roman - fint om barndomen och onkel mjölnaren och vissa landskap, men ett litet drag av obildat hos kvinnorna. - Har tänkt på dig i ödemark och skogar - och sen' får jag se Be igen!

En doktorinna har börjat hålla mig sällskap här - En het dag - utan tankar

Helene.

tack för långa goda brev.

11/6 -26

Einar,

Tack för brev i dag.

Huru skulle jag inte ge Måns för 1.500, när jag skulle ha givit 1000 - jag ger tavlan så gerna. Det var den enda jag tyckte jag kunde bjuda, och i ett gott hem har den det bra! och kommer den ut i världen så får den tala för mig. Namnet på den, "En ung man" t.ex. eller "porträtt av en ung man - eller på franska "le neveu."

Tack för vad du gjort för mig

Jag vill måla i dag, liljekonvaljer och i afton trädkronan, om den ville vara stilla, det stormar så. Varför målar man så litet och måste ständigt städa sy lappa - - kvinnan!

D. har lånat mig "la brise au clair de lune", den andra i ordningen av Kinas 10 heliga böcker, skriven på 1200 talet och omarbetad i 1600 talet. Han som gav ut den, och serien, blev halshuggen för sina framskridna åsigtens skull - och författarn är bara en pseudonym - i Kina betyder författarn, upphovsmannen intet, endast verket talar för sig sjelv och lever eller dör. Det är sympatiskt. Formen är modärn, en kärleksroman.

Drog du inte dina kvinnor i håret och högg huvudet av, som riddar Blåskägg på mina franska bilder här - för nyfikenhet!

Han var moralisk ! ! Livet går så sakta jag har litet mankerat min 'doktorinna' som pratar, jag vill inte höra om kejs. Wilhelms hovmålare

Hortensian hälsar.

Helene

Jag tror tavlan hör till den som vinner, ej förlorar. Priset är så tillräckligt Stort.

i hast, får främmande

22/6 -26 (fragment)

Einar,

Nu skriver jag helt litet för du har det så härligt, vilar från gamla tankar.

Tack för 2 brev, goda, som gör att jag är med i allt det vackra, underbara, i ödemarken -- Du skall väl fiska pärlor i sommar! Jag slipar en fin vit kiselsten som jag hittat, den skall bli en juvel, en ring.

Varför säger forstm. Töyry han fått 'Måns' billigt, det har han inte, fullt pris är det och jag är glad han vill ha den. Nu målar jag en fru åt Måns - typen -, en 15 åring hemma från Eydtkuhnen, rysktyska gränsstationen förr, bara skenor. Litet Norman typ och fin, grönrutig klädning. Hanna tyckte hon inte passade så illa. Jag menar nu intet sniket med det, håller henne länge.

Hanna kom torsdags från Paris, var fredags här, i ljusgrönt hela flickan.

Liljekonvaljer har jag målat, dr. C. var här, han sprider det skräpiga jag gör - innerst illa. I vinter målas husvärderna - nu är det bänken under träden. Det står ett [---] skimmer i grönt [---] ut över alla andra [---] toner.

[Bottenplan av lägenheten ritat här, se nedan]

Jag har det bra - om bara hjärtat höll ut. Och nu skall jag vara artigt som i den gamla Kinaboken, och hälsar till "min äldre lilla syster Tyra" och till dig "min gamla onkel på mödernet" - Den unga 'Ishjärta' och 'Jade-pur' älska troligen varann och efter iakttagande av my[---] och efter mycket [---] och spring få [---] tredje vigseln. [---] korrekt, och sk[---] lyssna hos gra[---] modärn är den [---] ändå och har fina äkta bilder. De är mycket finare än japaner som är hårda, otäcka. Njut av din sommar, din ro, skriv bara ett -~~kort~~- par ord, om du skriver, - jag är glad och nöjd, vet du skall ha ro. O! att du har vår nu - våren här var underbar - det är ej så fint just nu. Mask äter

- 10 gäster på 10 dagar här. - träden, bladen, och det är ej den underliga höga stämningen, friden, som några aftnar då - Vill du ha l'A. dit? något Daumier, kom i dag

Helene

(På en skild papperslapp följande:)

Kritikern i l'A. säger man kan inte tala om de dödfödda verken i Salongerna - och Marie Laurmain, som han redan burit sorg efter, har börjat imitera Manet - den ena tavlan kalkerad (poncifs) på den andra. - Hanna sade det finns så mycket tavlor man orkar inte se dem mer.

Jag hade lust sluta. Men nu är 'flickan' rolig att måla --

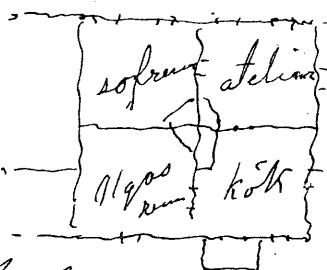
Vi ha 'johanne' på bänken Olga o. jag

(forts. till 22.6.1926)

(Av brevet har klippts bort en liten del!)

(I ritningen:) sofrum atelier Olgas rum kök

Husvärdin - nu är det banken
under träden. Det står ett
skimmer i grönt
ut över alla andra
toner.

Jy har det bra - om
bara hjärtat höll ut.
Och nu skall jag vara
artig som i den gamla
Krnaboken, och hälsar till
"min äldres lilla systrar Tyra"
och till dig "min gamla onkel
på moderns" - Den unga

Handlin: Skriften i och det är g - den yndigaste bogen

16/7 -26

Einar

Har läst utklippet och med det åter fått några strofer av Edit Södergran - så har jag plockat upp allt sen "man sökte jungfrun i männens lag - man fann hennes sko bland konvaljer." Man hör poeten bakom allt. Kritiken var bra, hon var sjuk - men har den sunda någonsin tid med poesi? Diktonius brukar jag ej läsa. Till Nietzsche har jag ej orkat gå.

Vad det är tungt att måla. Men något leder mig - fick ej mer den unga flickan med de underbara pärlorna, gamla i ton med sliten guldfattning - i stället träder in en ung skådespelare Kiianlinna (?) han bjuder sig som modell, och han är den som skall målas bredvid flickan - flyktingar. Hon har blott tjänat mig i en komposition --

Nu har du främmande, och nu skall du bara tänka på dem - och nu kommer jag med en fråga -

Har tänkt nu vill jag inte utställa. Läser så i dagens tidning om en "beramad" utställning i Stockholm - men ännu inte i september - Nu är det ju ingen utsigt för mig att få vara med. Skulle jag mot förmodan bli tagen med - säg kan jag sända 'le neveu'? Säg det rent ut, jag har ingen stor längtan, mest längtan till ro. Men om det kommer måste jag veta, vill, kan, ej sända bara sådant som är sett. Vill ej ha kollektion, de få hellre överse aldeles

Hoppas få sätta bred ram, om allt detta sker.

Här har varit hett och nätta Ekenäs försvinner, målas mörkt brandgult - lönnar huggs bort, ingen skugga där chauffören kan kyssa sin käreasta mer. - Vad är det med A.M., hon vänder ibland bort huvudet, ser sorgsen ut - få män ha så mycket att ge att det gör en länge lycklig. Skrev jag ren den kinesiska visdomen, 'all olycka kommer av de mänskliga känslornas olika längd eller korthet.' Väntar snart en ny 'l'Amour'!
Helene.

skriv ej nu, var med gästerna.

18/7 (1926)

Einar,

Tack för Edit Södergran - det är bra om henne - och hon är poetisk - Har någon sund människa brytt sig om poesi?

Nu vill jag inte skriva till dig, du lever ett annat liv, sommarliv.

Men en sak ville jag fråga. Om det vore så att de bad mig med till Stockholm när Novembergruppen skall dit - prins Eugén vill helst ha den - kan då 'le neveu' sändas? Säg ut, jag vill egentligen bara leva i fred, inte nu exponera. Och inte har jag hovgunst, inte bjuds jag med, och inte har jag konstnärsgunst där heller.

Här är tröttande hett, sandigt -

Lycka med pärlfiske - lycka i sommar!

Helene

Här ligger ett långt brev som inte sänds, du skall ha fred.

29/7 (1926)

Einar,

Finner ett brev som inte blivit avsänt - så trött är hjärnan. Tack för många goda brev - om naturen, jag ser Norden. På det sista skall svara när höstmörkret kommer, där är för mycket ungdom nu, och det om den -- Njut nu, hav sommar.

Det kom i går en vacker bok till Helena! det är om naturen och den skall vila mig. Tack Einar - men du skulle ju inte få ge mer. Du ger mig för mycket.

Vet ej om du fått brevet med den glömda 50 marken, dagen efter det jag talat om en liten fransk publikation? Om icke skall jag sända en ny. Ville du skulle hinna få till den 7 de sept. Hr. Kiianlinna har lärt mig vad Faust är. Det är ju hans yrke att analysera karaktärer. Han är ny en Dostojevskiläsare - säger D. skrev ej med tanken utan med var nerv - och då stryker han längs sina armar. Faust var 'två själar'.

Nej, farväl, du skall ut.

Hälsa A.M.

Helene

Ge aldrig mer en bok! jag ser på Daumier, det är nog. Och tack.

7/8 (1926; se också följande)

Einar,
Jag ville svara i höst på brevet om A.M., nu efter ditt sista
brev kan jag ingenting säga till dig.
Hon står inför, i, det tyngsta
Jag har många sorger, vill inte dagtinga mer.
Allt gott och välsignelse följa dig
Helene.

En annan gång mer.
Frågade om 50 m., om jag borde sända ny, emedan pengar en gång
kom bort, jag märkte det.
Detta kom ju fram.

(På ett skilt blad:)
Den som blev borta i det första brevet.
H

[50:-]

onsdag (7?-VIII-1926)

Einar,

Tack för ditt långa brev från ödemarken - nog skulle det vila en ut att se en sådan ström! Det vilar litet ut att en fågel sjunger sin långa mjuka drill här, för allt sådant skall finnas när vi människor rivits så vi ej orka mer, - Nu är det Magnus som ej skrivit på veckor, han är ju 65 och har sina sorger - men är han sjuk? vet ej. Här är sömnlöshet.

Så här börjar jag med sorger - det är illa, jag skulle inte skriva sånt.

Den unga flickan du ville jag skulle se, måla! - men vågar jag när två tavlor för sommarn är under arbete, och två för vintern. I sommar den unga tyskan, 15 år, och ett landskap, mer orkar jag ej börja för då skulle de två måsta överges. Tack ändå.

Sänder nu 'l'Amour' innan Olga res i morgon, sen sitter jag inne och har det tyst och vilsamt - om jag får. Doktorinnan var här i dag igen, och en sinnessvag granrisförsäljerska sitter här 2 timmar om dagen! Det är torrt och tungt i luften, man får inte sina tankar från det som tär - förlåt.

Jag har sett snö bränna i juni det är underligt sorgligt. Vet du, tanken går ofta till snö och jul -

Är du nu ledsen om jag ren frågar - jag ville ge 7 de sept. ett litet häfte, och där är en ny serie annonserad i denna l'A., det första häftet blir Cézanne - om du ville ha det? eller sen' ett annat? Det är bara 30 fr. - får jag sända så här och du väljer sjelv och hinner kanske få det den 7 de? Förlåt, men jag kan ej hålla tankarna tillsamman - kanske kommer god nyheter. Tack för gratulation till lördag jag sitter här på bänken med hortensian framför mig, har det stilla och bra. Don Quichote går här mycket otvättad och är fullkomligt lik Daumiers i denna l'A, utom den spetsiga hakan - och tänk, jag kan ej måla honom. Hälsa T. och B. hav det gott bland vänner, och vaka ej för att skriva, jag väntar lungt.

Helene.

'la brise au clair lune' försvinner ur minnet fina bilder ändå. Är ibland frestad sätta frimärket som Elsa Dovlette, gränsle över brevkanten

(På ett skilt blad följande:)

I sista l'A. är åter annons om 'les albums d'art Druet' Librairie de France 24 heliogravures grand format 30 fr.

'Cézanne' a paraitre

Jag har läst om les Ventes i l'A. så det kväljer.

(10-VIII-1926)

Einar,

Jag vet om A-M. ingenting, hon är söt och liten - och har sagt det skarpast kritiska om sin far och fästman - något varmt impulsivt har inte jag sett. Vet intet.

För länge har hon varit förlovad, och hennes ungdom har gått - för intet kanske. Det är tragiskt, börja om utan tro. -

Tror du är på pärlfike nu och har det ljuvligt. Skriv ej när du har annat att göra. Det är ledsamt om Ni ej komma ned - men - här känns så fattigt just nu. Jag kan ej bry mig om konst just nu, det kommer väl - ? Det slags liv jag ville leva kan jag med mina krafter inte få.

"Det finns så mycket tavlor i verlden." Vet du vem dr. A.Oravala är, han som skrivit 'Ödemarkens profet', Laestadius - översatt till alla nordens språk. Nåväl, det är han som köpt "Ulla" på bänken" här, en litet utförd teckning, och sedan sagt han är så nöjd med den. Jag satte mitt hjärta i den.

Jag vill bara ha det mitt hjärta är i -- men här är många hårda. För Magnus allt samma oro, han skriver ej, ej mycket.

Om jag kunde ställa mitt liv så som jag ville, folkets enkelhet. Har ryan på min vägg, det sade jag. Och förstår den rikes leda. En uppfylld önskan, och sedan blott tomhet omkring en - så är det med världens ting.

Hr. Kiianlinna rör sig mjukt som en orm slår med ormarna och talar, talar - det behövs en séance för kontur, men nu står jag ej ut med det --- Jag måste säga allt som det är.

Helene

Hälsa Tyra o. Bengt.

(forts. till 10.8.1926)

(Följande utklipp bifogat till brevet:)

... som karaktäriserade dessa tre nationer på följande sätt:

En ryss är en talang, två ryssar äro en oräda, tre ryssar äro en skandal.

En tysk är ingenting, men två äro en makt och tre äro en organisation.

En engelsman är en karaktär, två äro en tigande tystnad, och tre äro en världsmakt.

Hur det går till är ett mysterium, tillade han, men det ligger något energiskt kuvande i den tysta och starka vilja som en engelsman bär med sig. Som enskilda personligheter äro engels-

(20-VIII-1926)

Einar.

Nog var jag glad när du så förstod det "tunga" i konstnärns arbete - om jag 'nu' är konstnär? - och skrev om den glimt av glädje man också kan ha. Ja - nån' gång eller en dag då man ser allt som en berusad? och tror allt - och det slocknar nästa dag -- nu kom matpratet hem ---

Och jag var glad i dag att se Ni inte varit hemma under jordbävningen - tänk så skrämmande. Ni är i fred på villan. Och så att du inte bara är trött på l'A.! Visst var "begravningen", Manet's, som ett Greco landskap, och typisk för Manets första, jag tycker bästa, period. Jag tyckte om den. Ett par tyckte jag om - men neo-classissismen, den är så förfärlig. Säg om du vill ha l'A. ett år till eller något annat - men vad!

Helena W. var här i går, jag var glad, hon har mer i sig än man tror. Hon tyckte Don Quixotes porträtt såg ut som en Tudor. Skall det någonsin bli något -- "en så underlig människa" sade hon.

Här har varit nog så tungt, men i dag skrev Magnus ett lugnare brev, ett nätt.

Jag har mången dag tänkt ställa mitt liv så enkelt att jag bara kunde leva. Vad är nu min kamp värd? Men den är det dit jag blivit visad.

Hälsa T. Helene

'Dana' monumentet är vackert - sänds till Taivalkoski sedan, tack. Hav fred för långa brev!

28/8 (1926)

Einar,

Nu med Kivimaa brevet i hand vill jag svara på din fråga om l'A. annonsen. Där var ett tillkännagivande att Librairie de France skall utgiva nya konsthäftet med en 24? eaux-fortes, eller vad det var, till ett pris av 30 fr. -stycket- häftet. Cézanne skall komma först, andra sedan. Vill du taga Cézanne, eller vänta på någon annan - om Steinlen kom? Tror nog Akad. Bokh. skaffar det. Jag tycker om l'A - men de allra sista är rysliga - Bättre tidskrift får man ändå ej.

En usel sommar här - varm, torr, vacker - men ångest för Magnus som ej skrev och sagt han var dålig - och nu en sommarsjukdom som går här -- Så trött att man darrar bara man skall försöka måla. Och ändå, där står ett landskap som Helena W. tyckte var 'mäktigt i ton' - tjockt är det - Och dr. Calonijs vill ha flickan "med de talande ögonen" att sälja. Skall nu försöka vila till 1 sept. och sedan göra färdigt --

Det är utan slut med sysslor, vinterkläder att sy, sticka, bär att rensa, sedan fönster in! Och regn och åska.

Du berättar en historie - jag skall berätta en om Ekenäsgemytet, det är som förr. Två gossar gå på gatan här utanför, "dä ha vari eldsvåda" "dä ha vari eldsvåda" tre gånger upprepas det av 14 åringen. Äntligen uppfattas det av tioåringen "vaffö' dä då" svarar han. O vad det är likt gamla Ekenäshistorier! Men jag lever utanför.

Om nu bladen ville falla - de ha växt så tätt, tjockt att de skymma de stammar jag skall måla -

Här är något om barns målning i dag - sänder det. Men tror du ej alla dessa barnkonstnärer bli konventionella, tröttna som andra, när de hållit på i 15 år?

Men han har så rätt om akademier, 'Dana' monumentet är vackert, flickan med Saarmanmunnen mest. Den andra är en Lionardo. Konsten att förbli konstnär, inte tröttna det är nog att intet veta, förbli naiv. Jag tror inte en stor, d.v.s. utåtvänd, intelligens kan bli målare.

Kiianlinna bad jag inte skulle ge porträttet åt någon annan, skall i höst sätta en kontur än, ansigtet. Han sade alla vegetarianer är egoister, kalla, han sade några bra saker, men är van att orma sig in i människors ynnest.

Dora målar teaterkostymer, förtjänar pengar -- hon läser Mörikes Briefe, "die schönsten Liebesbriefe die je eine deutsche Gans erhalten hat." "det passar så bra att boken är full av vattenfläckar, det ser ut som märken efter tårar -" och så har hon läst en Turgenjeff och tror att de olyckliga då voro lyckligare än de som äro olyckliga nu med sin lycka.

tack för brevet.

Helene

4 de sept (1926)

Einar,

Brevet från tåget. Jag ser att B. är med. -

Ofta har jag suttit på bänken här, har sett på gräset omkring den - gott att sova på gräs - men om man redan länge sov därunder - en sådan frid, tror man. Det är ensamt, det är ledsamt, varför målar man då man ändå är ensam - Så rycker man upp sig går till triviala ting för de är lättare för en trött hjärna, för tomheten. Det andra är ju drömmar som aldrig nås. Så den tavla jag drömmer om - jag kan intet. När nu C. fått det han vill ha till "påseende" går jag till det stora vågstycket den stora uppspända duken. Om den skulle fylla vintern.

Taivalkoski är dystert, tungt.

Men ni ha arbetets lön - jag har haft bara arbetet.

Ändå så rikt, mer än någon tror - men oro, oro, driver en - vart? Helena W. sade bra "om vi inte mer längtade efter något, vore det slut med oss."

Det är synd om Dora. Nu har jag tänkt låta fotografera hennes porträtt, det är nog dyrt, men jag skulle veta hurudant det är. Här är åter l'A. den kom i dag 4 de sept. Jag har nöje av denna, en vacker samling och fint gammalt dekorativt. De var 'intelligenta' -~~sem-~~ som gjorde detta, de hade sitt yrkes intelligens, det är den som behövs, man må inte ha ett annat yrkes intelligens. Unga målare förakta hela världen, de göra rätt, de älska bara det de behöva, o. bruka. När de gå från sin ensidighet är det slut. Inte tror jag på de 7.500 unga konstnärerna, utom vaktmästarn, Barn måla bra.

Här komma Kaju och Lisbella och sitta med på bänken hos "flöken" som Kaju säger - 3 1/2 år, och L. 3 år. K. har skönhet men en liten plopp i hjärnan t.v., inga tankar. Lisbet är avundsjuk och skrytsam -- fullkomlig brist på skönhet -- så snart en annan säger något eller gör något berättas det att hon gjort det med. Så är det Olgas sällskap jag har - hon är rädd för rövare om nätterna. Don Q som jag är nyfiken på förstår så bra hålla allt för sig. Nu har jag lånat honom böcker för han "läser allt han kommer över" - men jag vet det bara för honom längre bort. Det skulle vara en reskamrat för dig, för han ville resa - vilka gräsliga upplevelser du skulle få. Ann-Marie visar sig ej, jag förstår det. Tänk hon skrev då ett kort från Uleåborg "hon hade haft det så lungt och skönt hos E's" i Taivalkoski. Hon har nog många "mänskliga" känslor. Ville man uppmuntra en ung konstnär, hjälpa - var finna honom Inte är det A-M. Och inte har jag ens nog sjelv nu.

Jag skall ha en grön mössa och en svart päls i vinter, mössan är färdigvirkad - och så en skinmössa av mormors skinnkrage, den sys i H.fors.

Magnus lovar tala om sina planer när de kan utföras - de är nu tre om det, lyckligtvis. Det är synd om många nu.

Bli det ej avancement i forststyrelsen?

Alla mina målarinnekamrater är så gamla nu, de resa ej mer - och jag är den mest slitna --

Dora väntar jag -~~nu-~~, och till henne kan jag säga vad som helst utan att hon missförstår, hon frågar aldrig - och hon är samma blandning av 'pappersmönster', sömnad - och vidt svävande skönhets längtan som man kanske är sjelv -- Jag ser aldrig i spegel och glömmer jag är så gammal - Du skulle kommit hit ned, Einar.

Helene

Vad Torneå, Norden är skön! Ville jag vore där! Einar, jag gratulerar!

13/9 -26

Einar,

Det kom ett brev i dag - Jag trodde Tyra rest till Sverige, då du sade du följt dina "egna" till Haparanda - men det tycks ej vara så.

Kanske därför har jag kommit med min klagan sist. Den skulle ej ha kommit!

Men nog är det sant att det ofta varit olidligt tungt. När man var trött och utvakad i våras kom sorgen för Magnus - han säger han är så dålig, och han är den enda släkting jag har, så tycker jag - han är ju min bror.

Det har varit så olidligt ensamt - o. varför skulle man måla då det inte blir något av det.

Men du har så rätt, en stor duk står och väntar och lockar, man målar den ren i fantasin. Var få en kvinlig modell? icke en garzonne! Och om allt blev så som i ungdomen, ämnet, och gjordes mest ur minnet,? efter studier? Vet ej.

Det är gott du vet hur det är.

Och om du kom skulle du finna mycket utrymme, mest på höjden, mycket sol, och allt bra. Bara min stämning är så orolig. De är beskedliga, ofta vänliga, mot mig här - intet att klaga. Jag ser folk som går, jag ser blå himmel, ser stora stjärnor - men månen sitter bakom alla hus, jag kan ej måla dens sken. det enda felet här.

Nu är varmt, grönt, soligt. Ännu har jag ej läst om Rimbaud - ty vi piska madrasser, mattor i dag - vi ha fullt upp att göra denna månad, sömnad, fönster, allt - Sedan blir det ro.

Det är om intelligens - jag tror en mycket tänkande människa inte kan bara mottaga intryck, som en ung målare gör, då han gör det bästa, utan skicklighet - man har sitt eget sätt att tänka då - i färg, halvt syn halvt dröm, och vilt rusande åsigter som så litet betyda, och girighet att se allt, att andas frihet.

14 de

Har nu läst Rimbaud, och det är så som jag tyckt - han är intelligent, fin - han rör en djupt. De små Soifsångerna, någon bit som är som en gnistrande ädelsten - men värma gör han inte. Han drager en ut, långt bort. ---

Här är visst ålder, det går ned -- Ville sitta och måla, fantisera, men det är många krav. Och det är bra, man lever i dem. Ville läsa någon underbar bok - kanske rent av en gammal Dickens i brist på större under. Där går livet så underbart jämt, och har en mening.

Solen gassar, men det börjar skifta i brunt ute. Skall man orka med snön - Och du?

Denna vecka kommer frk. Torckell, sedan Dora. Om hon rest till Persien, vad hade det blivit? Olycka. Hans liv har fasta former, och hon har ej ungdomscharme mer. Allt skall gripas i flykten. Mätte Er höst gå stilla och trivsamt -

Helene

Duger detta 90 p. postkort i frimärkssamling?

Einar,

Ett nytt brev! och jag har tyckt mitt var så dumt igen, med bara klagan så det ej blev sänt - nu kommer det.

Ja, är det inte roligt med gamla kläder, det är i dem en ro - det är visst bra för barn gå med sådant. För mig är det bra, syssla med.

Ja, ser du hjälpa! det kan jag inte, här går så mycket till livet och ändå tycker "hon" jag blivit så snål. - Men inte blir A.M. stor konstnär, hon kastar sig ju inte handlöst i kärleken ens --

Råd, oh, det behövs inte. Men sista tiden har jag undrat om jag kunde komma närmare Hanna - inte ned råd.

Fotografiet får du hålla, det är så olikt tavlan tycker jag. Den tillhör sedan 2 år professorskan Grönholm. H.fors hon tyckte om den - och är inte alls påmålad sen du såg den. Foto. är gjord för 2 år sen, men har inte vågat skicka.

Marie Wiik är svag men får nu stiga upp. Jag är så glad hon kan skriva, och så gläder hon mig med detta. "nu skriver jag egentligen för att tala om något som glädde mig, ett yttrande av prof. Hirn på Venny's fråga om de gängse prisen nu på Edel-felt's tavlor. - Då du nu så sörjer över din bror vill jag påminna om att du med dina tavlor skänkt honom en förmögenhet som växer med åren - Hirn sade om E. som för närvarande betalas så högt att de komma att falla, ty de överstiga värdet nu. då däremot Schjerfbeck som ännu ej fått sitt fulla värde, kommer att stiga med åren"

Så säger hon "se här vad Bethoven svarar på din fråga 'Varför skriver (målar) man" - Det som bor i mitt hjärta måste ut, och därför skriver? jag."

Här gå gamla förbi i modärna klänningar - de borde sitta instängda i och kvinnor skulle klädas som hon på soffan i Monets tavla - det är mystik.

Hav det gott.

Ett nytt, fattigt häfte av l'A. har kommit, skall litet se på det äldre måleriet i det, det sägs Cézanne kan ha svagare men Manet går uppåt nu. Jag har tyckt om gamla Maneter

Helene

25/9 -26

Einar,

Jag svarar på ett par frågor - nej, jag har intet minne av en metande man - En "metande flicka på en bro", oljefärgstavla, stor, är börjad i Bretagne 1884 -- I barndomen har jag inte signerat, bara någon gång 'Ella Schjerfbeck' aldrig H.S. som tillkommit på 90 talet. Nu har inte den metande mannen varit bland det jag efteråt signerat åt konsthandlare.

Och när jag började måla i olja! Det finns ett gubbhuvud jag målade med någons förlegade bitymfärger, skänkta, i barndomen (x), kanske vid 13 eller 12 - men vid 16 visade mig Becker, professorn, huru man använde palett och penslar, och den första tekniken. Men när målade jag de första Schwerinskisserna? jag tror då vid 16 och vid 17, Pennteckningarna till de samma är nog från 16 åren, eller är några från 15 ?

Jag tror inte Konstföreningens sotiga ritkola förde mig så långt - den började döda mig, och Becker tog mig upp, gav intresse. Svårt att minnas år, nu.

'Döende krigarn' är från 1880, om ~~våren~~-eller vintern. Säkert. Alla for till Paris, jag blev lämnad ensam då - Becker, Helena W. reste.

Jag var då ej fyllda 18 än.

Hösten 1880 till Paris.

Jag har varit sjuk 10 dagar, en sommarsjukdom, och dr. Gardberg måste rådfrågas. Nu är det över - men trött.

Har annat att tala med dig om, men orkar ej nu. Det är om svenska kronor - jag är villig, jag ämnar arbeta 2 år för dem.

Helene

Någon flicka med fläta målades vid 13 år

(x) och min fars färgskrin!

Einar,

Det är i alla fall målat med entusiasm, och en dag ser du det är bra, gömmer saker du nu ej ser.

En så vacker färd. Vad är vackrare än november som sluter allt i dimma! här är så svart och hårt annars. Här är allt gulbrunt och grått, hus träd, himmel.

Det jag för korthets skull sade om kronor skall du ej taga för gnidighet - ja, mitt enkla liv blir ju dyrare än jag har råd - men jag har just sagt dr. C. att det ej mer kommer tavlor till försäljning, såsom bröd ur ugnen -- det sades ej så - utan jag vill arbeta två år på allt nu, och aldrig ge ett löfte för framtiden. Jag måste få det eller jag går under. För länge har jag givit vika - för förtjänsten för stunden.

Och den plan jag skylldes på med, är nog att försöka i utlandet en gång, men jag sade det ej. Jag tror han är ledsen, han hade just 4 som fort skulle ha tavlor - fast han har en till försäljning. ---

Dora kom och hämtade snufva, influenza, och friskt mod. Jag ligger. Hon har håret kvar, men Lilli v. Arnim är utan, och coiffeuren i Berlin sade det var det tyngsta hår han klippt. I nästa l'A. paket skall du få se henne med hår, och de banala utan.

Och nu skall jag jag bekänna, jag orkade inte läsa om Mórike's kärlekslycka och kval, men du har lov att låna den och kan försöka, hur länge du vill. Men vad jag blev fången av denna Ömar Hayöm (persiskt uttal), jag lägger den med. Persern har tyckt den var fin i europeiskt band - den döde persern. Det kommer inga brev mer till Önsgallan - Unionsgatan har urartat - och den han ville adoptera målar nu ett 3 dje klassens kafé åt sin morbror, och målar teaterkostymer. Hon var ovanligt nätt i ljusröd kappa och gråbrun baret, allt finskt får - mycket fin i ansigtet.

Aaltonen är ett ögonblick rolig, ytlig och skicklig med locken över det stora ögat, som man sett förr.

Vad Lautrec ~~var~~ var [sic!] fördärvad i l'A. sist.

Nu skall jag sätta min gamla mund på ett ungdomsporträtt och göra färdigt - nu är jag fri ---

Nu skall jag roa mig som jag vill, och måla det jag vill, det som drager --

Nej, inte var det för Magnus pengar jag var så orolig, men han sade hans hälsa var bruten, och han har mer förkalkning än han borde ha. Men ser ut som förr.

Underligt med översättning - jag fann Eugen Onegin så vacker förr, har nu en ny översättning, en mycket tjock bok, och finner ingen charm! Eller växer man från allt, allt? Där är bara några få strofer kvar vackra.

Det regnar på allt det gula och grå - jag tager pulver för att komma upp från denna influenza, och måla ---

Kaju har fått tag i en sax och hjässan är stubbad och skallad, bara i nacken några guldbronslockar kvar, ögonen runda och stora. Dora är inte sentimental, men hon förstår enhelhet. Hon skall härnäst visa perserns "vänskapsring" och smaragdörhängena, som jag ännu ej fått se. Lev väl, hav det gott.

Helene

Vem är S. i Pressen?

10/10 -26

Einar,

Det är i dag en vecka sedan jag skref - tror jag - den har gått fort, utan någon förändring i hälsa, eller i annat. Hälsan dålig.

Vad det var bekant höra om de 60 - 70 gästerna, handslag, kaffe - är det inte gott när något upprepas så, man vet hur det skall kännas, och det är så. Det är väl lugnet ? Äventyret på vida vägar är ett annat.

Jag ville ha en vrå där något upprepades, något man trodde på.

Nu är som feber i blodet - ute varma regnskurar. Men snö! O, inte ville man ha det än.

Dina brev, varje vecka, det är jämt upprepat, gott!

Och nu kan jag inte ångra det jag sagt dr. Calonius, det var min sanna känsla, min innersta önskan jag följde, och nu må jag gå under om det så skall vara. Några år håller jag ut - ekonomiskt.

Det känns lugnare. Om bara hälsan tillät en arbeta.

Pälsen är färdig att taga emot vintern, långa damasker likaså.

Läste litet mer i Mörike och tyckte om något brev till en vän - ett där han säger just det jag sagt dr. C.. Men han vill skiljas från vännen för att skapa fritt - jag talade inte om skilsmässa. Annars älskar M. allt utom sitt yrke, varför då välja det. Och nu skall jag läsa 'Viktoria' om igen - och så 'Ett adelsbo' som Dora tyckte om för att människor ännu var olyckliga där. Skall se - och lära. känna henne. Jag är trött och feberaktig - farväl denna gång.

Helene

Hav nöje på färder!

(På en skild papperslapp följande:)

Vad det är underligt när det känns en stund fridfullt och gott - man är nöjd med sitt beslut, och man har sett på några gamla började målningar, satt en fond - à la Cranach på en längesen övergiven - en touche på värden med det underliga utseendet.

16/10 -26

Einar,

Liksom ordet pärlfiskare redan för en bort från dagens möda - och dina färder med - så ser man på smaragder och gläds åt att de är vackra - vad har jag sagt om sentimentalitet med dem? Jag har ofta beredt dig på att finna intet därav hos D.. Känsla kan man ha utan det, kall och passionerad är hon nu. Det är barndomsminnet i rimfrost! så vackert.

Men jag skulle inte ha skrivit så mycket om mig sjelv om jag vetat en kritisk tid är så nära i ditt hem. Det blir väl allt bra och du gläds, det tror jag säkert, och sänder hjärtliga hälsningar.

Hu, så hemskt när fåglar frysa, hu så hemskt ro i is - isas. Jag sänder ej allt det jag talat om nu - bara l'A. när den kommer, och Mörike (Omar är på engelska, sändes sedan), och nu med en bok du får förlåta ej är **ny**. - den är till den 17 de nov. och jag är glad om du utan att vara ledsen vill hålla den som egen.

Prins Olav var en gosse för nära 25 år sedan, men nog tycker jag det är barnsligt med vita Rosor - kanske han tycker så med. Jag har ju en !

Lev väl och offra ej tid på mig nu.

Helene

I min Lautrec sägs allt ej är lika bra, och jag tycker där är t.ex. en cirkusbild, som är intet. Inspirationen kommer ej alltid, men vi är maskiner!? som alltid alltid måste gå -

lördag (postkort 25-X-1926)

E.

Just nu kom l'A., och jag var beredd att sända den och "boken" måndag, men ditt brev kom lyckligtvis på samma gång. Namnsdagsboken är "Arosenius" - och nu går den "efter par dar" till H.fors med ditt namn i, de få sen sända den till Taivalkoski, jag skall säga till. Så roligt det var, och att du skrivit om honom.

Helene

Här är snö - allt väl.

(31/10 1926)

Einar,

Vad det är för en vits med E.Dovlettes gränsle frimärke? - det är aldrig någon vits med henne, bara koketteri, modejournalstil.

Tack för böcker, just hade jag ämnat sända O. till lånebiblioteket - Först störtade jag mig över Balzac - det är kär filosofi. Så långt jag kommit - 20 blad kvar - kan det ej nekas att lantfrun är den samhällsbevarande principen, om hon också vulgärt ger efter för nyttan. Men är den andra, som först intresserar, en som för framåt? i konstnärlig bemärkelse? - knappt. Hon roar men griper ej djupt minst i sitt andra fullkomliga äktenskap. Hon arbetar ut lyckan. Och Balzac är glömsk, först är hon späd och lång, sen' kort och fyllig. - Balzac är en stor psykolog, och vad jag tycker om att läsa honom! - litet för rik. Denna är ju en fin Balzac och jag är glad att läsa. Sen' tänker jag på min "kusin Pons", en bok utan kärlek, men så stark - är icke kärleken Balzacs svagaste sida!

Säg, Einar, någongång sedan, var, hos vilken författare, i vilket bibliotek, finnes 'don Juan' Man talar ju blott om honom - de andra finnes, Hamlet, don Quixote, Faust's slutliga bild.

Sedan säger du.

Tack för listan - nu läser jag detta, och svarar sedan

Jag har haft så roligt, väntade modell. Det är hoppet. Och nu är det ren' ohyggligt, så svårt! Hon var sista sommarn en frisk Renoiraktig typ, färgrik - är nu efter ett år 10 år äldre och en ful karikatyr. Men tecknad skarpt

Jag tycker Ekenäsmodeller är innehållslösa - vad var ej Saarmans!

I gården finns en elak mänska, och en beskedlig - vilken skall vinna i striden? - jag ser på livets skådespel.

Nu kom Doras pengar från baron Carpelan, skall hon dragas till skrivande? O, att jag brände just det brev där det var om den första kärleken. Jag måste. Tack för Bengts brev! nätt.

Helene

(På ett skilt blad följande:)

I gamla papper fann jag "lilla Olgas brev till sin pappa" - min älsta systers, 2 1/2 år - ett litet halvark full, fullskrivet, där var mycket på. Så underligt rörande.

Mycket måste gå, för att inget främmande öga skall ohelga det, det är ens minnen. Något har jag bevarat.

Einar,

Du skall hålla Arosenius helt som egen, han har aldrig haft inflytande på mig, nu får han det kanske när han är borta - det är nu så. De som är borta är starka.

Och nu bara en hjärtlig gratulation, till ett år som löpt runt sen' sista namnsdag! Hoppas att allt är bra där! Huru fort gå ej 10 år - och ändå är det en evighet sen' du steg in i Hyvinge, vi såg på Arosenius, du var en främmande, men det intryck du gav var det starkaste hos dig. Tack för 11 år - Du säger mycket om konst, ja, inte jag heller fann A. förstådd i de svenska utklippen - och så dåliga bilder!

Men säg, en sådan begåvning som Arosenius', huru kan den bli kall och utpetad, vad är begåvning? Intet förstånd kan ge den. Jag ser mest på Daumierboken - Guys har gått från mig på ett sätt - ämnet börjar träda fram när sympatin för tekniken blir mindre. Aldrig såg jag ämnet förr.

Här har målats negertypen - skada jag ej hade ambrakulor och stenar att sätta i håret - vad vårt land är ~~torrt~~ -

Först tyckte jag i 'en Spahis roman' mest om negerlivet, men så är den ju tragisk och meningslös som livet. "Intet är meningslöst" sade Kiianlinna - vad säger han nu? han skrev mig ett litet brev, han var så "barnsligt glad i somras", och nu allt sorg. En fotografi följde med, en helt annan mänska fårad av sorg.

Sen' har jag läst vidrighetetn, 'Et hjem', varför tala om plumpa människor - man skiljes lungt för man har en annan älskare ren', det var nu det fina. Och jag vet ej av vem den är.

Nu är det 'Colette Baudaudec' för länge sen läst, men jag finner där den franska smaken, det är ju hela boken, och jag lever gärna en stund i den.

Jag kan inte tala till dig om konst, som du talar, min tanke är enkel och kort, den kommer igen och igen, och har ibland funnit något nytt på vägen - Det är icke värt att ge något annat än sitt hjärta. Nu är här den modell jag alltid tyckt om, och den enda jag nu kan få. De äro mycket nedlåtande här när man ber dem, annars.

Det har klingat som fin musik - Java - när det droppat från tak i tre sår, här, och nu är sol och varmt, allt bart.

l'A. har inte kommit än. Den där bronsskulpturen såg ut som stop - och nog var den feta rökande damen ryslig - så mycket kunnande, så fult sett.

Ulla är förlovad, skall gifta sig snart, i Wasa.

Jag har sökt ålderdomens ro här - men Helena W. sade, 'när man intet önskar mer är det slut med en.' - och ro har jag inte än. Har två uppgifter, den ena att måla, den andra något annat Må väl.

Helen

En glad namnsdag!!

Såg en reproduktion av Hj.Hagelstams konst, och så svaghet där bakom.

20/11 (1926)

Einar,

Jag gratulerar av hjärtat - att Ni fått Edra önskningar uppfyllda
- "Lillan" som skall vandra i huset, i hemmet --

Måtte allt gå Er väl.

Och när lillan vuxit litet kommer solskensdagar igen i Norden
- och här.

I går hade jag freden i hjärtat, för en dag - för något jag
gjorde - En dag, det är mycket det.

Vet ej om du hinner läsa, men sänder ändå, om Arosenius, utklipp.

Och nu skall du ha fred.

Hjärtlig hälsning

Helene

[Utklippet ej här]

(postkort, enligt poststämpeln 18-XI-1926)

Einar,

Jag har hört skvaller. En svensk målarinna, Anna Gardell-Erikson har nu i London berättat Marianne att en svensk konsthandlare sagt han "fått köpa en XX och en Helene Schjerfbeck i Finland." Skvaller går. St..n skulle ej säga till mig om han sålt. Men det livar upp mig -- det behövs. - I morgon modell
H.

28/11 (1926)

Einar,

Det är söndag f.m. brasan brinner 'hon' är i kyrka, jag får en stund riktig fred att tala om dina brev.

Först om det sista - Ni må ganska bra! Och där skymtar en plan som inte talas om, men jag önskar den skall bli verklighet, inga hästresor mer!

Så är där Uusi Suomi som jag ännu inte riktigt förstått - min finska dalar - Skall läsa när huvudet blir lättare det, och hjärtat, ha varit tungt. Tack för allt.

"Återgång är omöjlig" säger du i ett brev - ja. Jag har alltid tänkt 'om jag vore en kvinna som satte sitt knyte vid vägkanten och tänkte 'jag kommer sedan och tar' det' - aldrig kom jag den vägen mer. Vi ta inte upp det som varit, vi gå vidare. 'Et hjem' (x) var nog väl skrivet som enkelt folk uttrycker sig, som jag - och 'Två hustrur' mycket vacker, missförstå ej. Så läste jag Viktoria - Nordens kvinna som sårar sig sjelv. Nu Don Juan. I början stötte det cyniska mig, men så fann jag en stor, fast byggnad därunder, och så fann jag skönhet - och jag säger redan tack att jag får läsa den Huru många sådana stora verk finns det!

Alla har prisat Arosenius, det är rätt. där är jäsande ungdomskraft - som aldrig räcker hela livet, - det blev väl ordnat för Arosenius med. Men ålderdomströtthet är något annat, befriande med - låt det gå som det går, känslan för penseln. Frans Hals och Rembrandt var bäst då.

Daumiers 'l'Émeute' ligger uppslagen här alla dagar.

Målade en mund som jag var nöjd med och det kändes lätt, - efter två dagar förstörde jag den - Om du visste hur jag haft det sen' Aldrig kommer det uttrycket igen, det var hela min bild i det. Arosenius lämnade, förstod att inte trötta - förrän han började peta, och vann succès Du sade en gång de tycka om det som är tydligt, man ser det här med - och så få de en saga, en historia, och vem vill inte ha en underbar sådan! och de förstå den bäst där det är tydligt, de senaste bilderna. Få taga konsten som du. Jag tycker om hans inspiration, hans saftiga motsättningar, hans starka stil i början - så som du visat mig den. Allena skulle jag knappt tänkt på vad som var början eller slut.

Esther Brusii är hos sin dotter och lovar sända mig en Berliner Seccessionkatalog, illust., du skall få se den med - det kan ju vidga ens vetande.

Här har varit så mörkt, och så sorgsna ansigten, - jag hoppas Södra-Finlands-bank ändå inte skall göra så illa, dem som inte ha någon annan glädje. Det kan ju bli mig så med - att alla gå ifrån mig, och jag har bara litet pengar - att leva av - och jag skall baka pepparkakor, eller ha en filial av Nissens kaffehandel, och dörrklockan säger klick när någon kommer - man kan ha så litet kvar -

P. de Chavanne's 'fattiga fiskare' är på mitt bord, och nog har jag älskat honom, och gör det än. - -

Byron säger kvinnan är så tom, därför längtar hon alltid efter något. Och nog är här ledsamt ibland. - Var friska.

Helene

Den svenska konsthandlarn hade sagt "es war ihm gelungen" (Marianes ord och streck) att få köpa en Schjerfbeck - om det vore Bretagnelandskap! från Stenman är det ej. säger Hanna. Ingen l'A. än. (x) var "Ullerupstenen" av honom?

5/12 (1926)

Einar,

Det är då lilla Marita - och det är nätt och generar henne inte när hon blir stor.

Jag såg en stor, grovlemmad 'Pikku SiniSirkka', när jag var barn. Hon sover kanske mest nu, Marita, sen går hon omkring och du gläds åt 'lillan'.

Tack för bilder det skall allt återställas - din artikel när den lästs ett par gånger till. Det är så avlägset, finskan, men lika kärt.

Vet inte vad du menar om H.bladets - så simpel, är det nu om konst? eller skandalkunger. Jag tar Pressen nästa år med för deras rolighetsmakares lilla sak om den lilla flickan. Sänder den så snart det blir vardag igen. Där var bland dina bilder 'Hustrun' jag tyckte om, och 'äpplen och gossen' med, men inte just de första. En var av Simberg, men inte så bra som han. Du skall få allt för du samlar ju allt.

Nu har Arosenius fångslat alla - skall han försvinna igen ur medvetandet - utom för ett par, tre - eller skall han evigt bestå. Ha vi ett behov att gå vidare igen när en nått kulmen. Alltid framåt, till annat? Konstnärer ha oro i blodet. --

Ja, ditt brev kom lördag, delades ut kl. 3. ---

Nu till l'A. rysligheten Jag börjar tro franska konsten är död. Men den är rik. När man kommer till det feta lejonet, den blanka månen, arabens tår, och de underbara ljusmättade bergen, då är det en vederkvickelse. Landskapet är vackert också. Är där inte något hos honom? Du har sagt det är intet. Manet är här skicklig skada det är litet ytligt. Corot är stark Daumier med - v.Gogh, vet inte.

Var finna bättre än l'A.? Jag skall förskona dig från Berliner Secession - imitationer av Turner och franskt, det äkttyska värst. Eller vill du se den?

Jag kan gå ingen annans väg, har ändå mina ideal. Det får bli ålderdomens målning. Och jag har sökt och sökt, idealet för livet vardag och helg - jag tror jag vet nu.

Här snöar, men det tros snön skall gå än en gång före jul Jul är nära. Magnus skriver nu intet. Jag har fred, men är så tungsint, ensam. Sade åt värdinnan i gården hon har ändå barn och barnabarn! "nog har man sånt" alltid" svarade hon. Allt är hur man tar det. Lev väl.

Helene

Har läst Juan slut - men var är kvinnornas, hustruns klagan - var är 'jag står vid livets gräns, eller rättare jag sitter.' Ibland är det nog av lättsinniga kvinnor, i England t.ex. men nog ser han sitt lands svaghet, löjlighet.

Jag är glad att ha läst ett starkt verk. Forskar efter ett spanskt original. Skall fråga Irene Leopold

Börjar nu Pappa Goriot - och mycket skåpstädning silverskurning - Skall ha min modell Sigrid Nyberg i jul en stund.

Ibland är allt lätt, ibland allt tungt.

14/12 (1926)

Einar

Pappa Goriot är läst och är hemsk så den förföljer en, man vakar och den står levande hos en. Det är stor konst.

Ungdomen läser utan att förstå - också lättsinniga böcker - den har inte erfårit det där ännu och det gör intet intryck. Där är ju saker man inte förstår, fadern som är glad dottern har en älskare! Alla kvinnors lättsinniga liv.

Jag tycker i 'En spahins roman' han är underlig som talar om trohet sedan han varit ~~en~~ vämjelig gift kvinnas älskare. Negerflickan är moralisk enligt sin ras.

Och det finns en sak vi se olika på --

I dag modell, hon uppgår vid 80 år i småstadens kaffen och dansskola - jag har mindre intresse än då, 1919, försöker måla som det var då.

Nu är det mycket mörk afton när jag skriver - och jag tycker jag har ingen människa att hålla mig till - det är ju sådana stunder. (x)

Marianne säger hon "gerna vill lämna detta liv" - och hon har fått allt det hon önskat!

Allt är underligt.

Här är om Arosenius, något har jag strukit under.

Din svärmor såg inte solen där, kanske visste hon inte man får leva utan sol där.

Håll ut litet än så kommer nog bättre tider.

Helene

(x) du är långt borta.

18/12 (1926)

Kära Einar,

Det är åter afton, och mycket kallt, och tankarna gå till de kalla vidderna, och Ödemarken, och julen där. Och jag önskar Eder alla, de små och stora, en god och glad jul! - inne är det nog varmt och gott, där .

En afton gå mina tankar dit.

I går kom en julklapp, och jag tackar dig så rysligt mycket, du är så snäll. Julafton öppnas den - jag har en julklapp att öppna - så roligt. Till dig kommer bara l'A., du stackare! Säg i går e.m. en blank måne, saknade mycket lejonet. Vet ej hur det gjorde ett sådant intryck på mig.

Alla reda sig här till jul - utom en som ser sorgsen ut - och jag åkte ut i går och köpte litet gott. Magnus kommer torsdag, värden, den sorgsne, och frk. Nyberg fredag e.m., Dora efter jul.

Dora som var afton, med 'Fader vår', säger "tack för min ungdom." Det var då alla österlandets skatter lades för hennes fötter och hon inte ville ha dem. Men det var ändå så underbart. Nu "öder hon sin tid med arbete, och roar sin mamma när hon hinner - de gå ut att köpa en lampveke och dricka kaffe på automat, hennes mamma är så glad och söt och pratar så mycket, D. "tycker om få saker, men dem älskar hon". Hon tror jag är finsk och kan trolla. Det är lika rikt som österlandet nu - men jag vet att sorgen är tung.

Den "sorgsne" har visst förlorat sina pengar, och annat - han tycker nog om sällskap "bara det är jämnstruket", vill ej träffa så fint som Dora, han som "ingenting vet". Där känns nog klyftan vid mellan klasser, huru skall man nå över den klyftan? - få säga ett så fint ord ibland. En som så önskat få lära och ej vet han tänker fint! Det är inte jag som kan hjälpa.

Så kommer då julaftonen - oh, bara inte alltför tung - och sedan D. med lätt prat - och för Magnus oro, huru skall övergången bli till absolut ledighet, avslappning.

Önskar du fick det du hoppas på! När du talar om "lillan" tycker jag hon blir en Reuter, med hög panna!

Här är ett par, mannen drack, så togs ett helt litet fosterbarn, och nu gör han allt för Rachel's skull, har lämnat drickandet i 3 år - han tycker bara om den lilla.

Ja, Einar, hav god jul, och sedan allt gott på året som kommer - "c'est un peu attendre" säger Verlaine om livet - och så kommer allt gott till dig.

Hit kommer också något som är bra, och jag försöker ha dagen så god jag kan. Huru skall den måla som bara måste tala mat, mat? Om jag är frisk på våren ställs det om. ---

Tänk nu bara på jul

Helene

Vad ett gredelint lejon på kallgrönt botten är fult! Frimärket

Andra dag jul. (26-XII-1926)

Einar,

Jag har i går afton läst ditt julbrev och haft gott av det. Tack Einar!

- Trötta tvivla på allt en dag, klaga - och så är det dagar då allt är ljust - och vet du min julafton var inte ensam, och den var ljus --

Ja, tack för din vänskap, och för alla bevis på den, som inte behövs och inte borde vara så många! bara ett brev! Tack för att du håller mig vid de konstnärliga intressena, ty en kvinna kan rusa till något annat, kan tycka hon borde vara en tjänande syster bara. Målandet drager en så snart man satt sig till det, men däremellan fruktar man det.

Nu komma alla dessa bilder du sänt och ge nytt liv.

Ja, tack för julen -

Det är roligt se nytt av Cézanne, en del vackra. 'Tentation de St. Antoine' har klassiskt och vackert, Spelare, hustrun -- i l'Art Vivant är M. Laurencin elegant, mondän, ibland vackra linjer - mycket av Gainsborough, och Dellhow är väl bra, och inte alls svensk. Har ej sett dessa kvinnotyper - men är ej min modell en av dem vid 50 år? 'Polisen' är mycket god konst - men säg blir det något mer? jag har lärt att ingenting vänta, om en sak är bra så kan det gå under med detsamma. Du förstår bäst Arosenius, hur se de andra inte? För mig var U.S. för svår att förstå men du har sagt så mycket i brev, att jag vet. Nu har jag lust att berätta vad publiken säger. Magnus sade utan entusiasm att A. målat bra mycket, och julaftons f.m. kom Kiianlinna in med liljekonvaljer, skön - han tyckte A. var lik engelska bilderböcker och färglös, utom de första och hustrun och lillan. Annars ren, tunn färg, eller grått, han gick kall därifrån. Det var nu han.

Har U.S. sänt albumet såsom jag bad dem? deras en redaktör Paavolainen bor hos Magnus och jag kan påminna.

'l'Art Vivant kommer nog hel till dig, och när jag läst S. Francis-cus skall du ha den, som egen, det är roligast så - vem vet vilket ögonblick den annars vandrar till arvingar.

Vet du jag vågar inte mer fråga om, undra om böcker, du ger dem alla -- -- den spanska med. Du ger för mycket du vill alltför väl, det är lika kärt med litet mindre sådant.

Julen gick rätt bra med en månads stök, Magnus (som såg gammal och trött ut) torsdag, Kiianlinna fredag, och 'värdens' på middag kl. 4, och sedan kaffe och frk. Nyberg. När maten var äten, i köket som alltid, och jag bad dem stiga in till kaffebordet satte han sig i kökssoffhörnet och såg rakt och envist på mig - han ville vara bonde och sitta i köket förstod jag. Men de måste in och han var mycket fin och sade han skulle ta ut böcker åt mig från biblioteket om jag sade vad.

Många ha ren' skrivit om sin jul, och de ha haft det fattigare än jag. Idealen, ser du, de är så olika, en gång vill man göra ett bestående arbete, en annan gång göra en stund litet lyckligare för en annan, och det germest ro.

Och nu är jag lika intresserad av frk. N. som när jag började tavlan, det är huvudsaken.

Och jag har fått stort tillskott på pensionen efter min far - om mamma bara hade fått det.

(forts. till 26.12.1926)

Ja, andra skriva det finns ingen vila "i denna jäktande stad" och jag är så nöjd här - och du ville till en stad! Men jag förstår det - efter så många Ödemarksår. - Om detta inte hänger ihop så är det för att jag låg i går och var så trött. Väntar snart Dora, frk. Torckell och A.M. som skrev i dag. Ett gott nytt år! hälsa Tyra och hav det glatt för stunden! Tack för år som gått.
din Helene.

Du skriver så snällt och fint - min hjärna är trött i dag.
- Mätte du få den plats du längtar efter.